

NUSIKALSTAMUMAS NAIKINA NEPRIKLAUSOMYBĘ

Dr. Jonas Jasaitis

(Pabaiga. Pradžią – 28, 29, 31, 33 nr.)

KAS TA "POLITIKA"?

Net už Lietuvos ribų nusikambėjo įvykiai Panevėžyje, kai Kūčių vakarą aštuoni gerai žinomi nusikaltėliai išiveržė į "Svainijos parduotuvę" ir iš jos savininko pareikalavo "duoklės". Staiga atsitiko kažkas netikėto: užpultasis nesiklaupė ant kelių, kaip iš jo reikalavo, o keletą banditų paklojo vietoje. O kam buvo iškelta byla? Gal banditams? Ne! Byla iškelta užpultajam, iš jo atimtas ginklas. Tik vėliau, visoje Lietuvoje pasigirdus neregėto stiprumo protestams, imta aiškinti, kad šiuo atveju "viršyta būtinoji gintis". Užtat bylą tiriantis prokuroras jau vis garsiau šaukia, kad ji "spaudžia" ir liepia priimti "ne teisinį, o politinį" sprendimą. Jis, vargšelis, politika, matote, nesidomi, jam esą tik įstatymai terūpi. Jis taip graužčiai ir vaizdžiai pasakoja, kad yra ir "kitų versijų": kažkas jam kitaip tuos įvykius nupasakojęs. Tiesa, o kur yra likę gyvi užpuolikai, apie kurių netikėtą išnykimą iš Vilniaus ligoninės net kelis kartus spaudoje minėjome? Pasirodo, kad jie iki šiol nesurasti. "Gerajam dėdei" – prokurorui jų labai nuoširdžiai gaila. Jis įsitikinęs, kad jeigu ne tas "politinis spaudimas", tai banditai patys atbėgtų ir "savo teisybę" jam kaip ant delno išklotų.

Kol jis taip mielaširdingai samprotauja, Panevėžyje vėl aidi šūviai. Yra užmuštų ir sunkiai sužeistų, vienas po kito dega automobiliai. Nukentėjusieji į policiją nebesikreipia, net pasiaiškinimus dėl to, kas atsitiko, rašyti atsisako. Jaunų vyrų grupės – po 12-15 ir dar daugiau asmenų – ginkluojasi metalo gabalais, perdirbtais dujiniais pistoletais, buteliais su greitai degančiais skysčiais ir eina "suvedinėti sąskaitų".

Tada policija rengia, ne (gink Dieve!), ne siautėjančių sulaikymo operacijas, o ... spaudos konferencijas! Uniformuoti ir civiliais kostiumais vilkintieji aukšti pareigūnai įtikinėja žurnalistus, kad "padėtis – kontroliuojama". Esą, čia tik tarpusavyje kažko nesutaria kažkokie "žemaitukai" su "šmikininiais". (Panevėžys, berods, ne Žemaitijoje.) O kol policininkai saldžialiežuva, mieste vėl

pokši šūviai, vėl dega automobiliai.

Tada į Panevėžį atvyksta naujų policininkų. Spauda trimituoja: "Daug nusikaltamo pasaulio įžymybių išvyko į Palangą ir Nidą". Laikraščiai kukliai nutyli, ar "įžymybės" nepatiko, kad pasirodė dar nepažistamų policininkų, ar jos tiesiog nusprendė pasilepinti gintarinių kopų užuovėjoje, kol dar šiltas oras.

Tai ką, gal Lietuva – jau nebe Lietuva, o kokio nors "bananų respublika"? Gal ir čia padėti jau valdo ne piliečių išrinkti atstovai? Jeigu taip, tai kas jie tokie? Kaip policija atskiria, kurie iš jų "žemaitukai", "daktariukai", "tulpiniai" ir t.t. Paklauskite tokių "profesionalų", ką jie mano apie visą Lietuvą užliejusį nusikaltamumo tvaną. Ką jie padarė, kad apgintų nepriklausomos Lietuvos piliečius? Matyt, atsakytų, kad "politika nesidomi". Tačiau toks nesidomėjimas taip pat yra politika, tik mažai besiskirianti nuo pačios šlykščiausios išdavystės, kai darosi visiškai nebeaišku, kam tie pareigūnai tarnauja.

Nužudytos pieno supirkėjos motina, kasdien matanti dukters žuvimo vietą, netiki, kad šis nusikaltimas bus išaiškintas. Pora įtariamųjų suimta, bet vis kyla naujų klausimų. Asmuo, kurio automobiliu įtariamieji naudojos, sako, esą tą automobilį iš jo buvo pavogę. Dėl "vagystės" kažkodėl niekur nesikreipė. Bet užvis motinai skaudžiausia, kad kol buvo gaudomi nusikaltėliai, to paties kaimo gyventojai jau platino apkalbas: girdi, pieno supirkėjos ieško, nes ji su žmonių pinigais pabėgusi.

Štai ir dar viena, tokios baisios padėties sąlygojama "išvada": "Visi – nusikaltėliai! Dorų žmonių nebėra!" Iš čia kyla ir visuotinė apatija: kam dar eiti į rinkimus ir balsuoti, juk visokia valdžia – vagys ir sukčiai. Jei kitaip būtų, valdžia vagis gaudytų. Kur žadėtų "prichvatizacijos" bylų tyrimai ir aiškūs, pelnyti nuosprendžiai? Ar bent viena iš jų tikrai užbaigta pagal įstatymą, sąžinę ir "sveiką protą", kaip neseniai valstybės laikraštyje aiškino prof. Vytautas Landsbergis?

Vilniaus centre, Gedimino prospekte, virš gražaus pastato, esančio per žingsnį nuo Vyriausybės rūmų, prieš

keletą metų sušvito dailus užrašas "Balticbank". Paskui kitas milžiniškas pastatas Basanavičiaus gatvėje buvo atnaujintas ir tokia pat iškaba pasidabino. Kur tas bankas dabar? Kur Lietuvos imonių ir piliečių pinigai? Išgaravo?

Ar kokių nors paauglių gauja tokius bankus atidarė? Ar leidimus pradėti šią veiklą gavo tik pradžios mokyklų baigęs vaikatai? O ne! Leidimai buvo išduoti solidiems dėdėms, kurių visa išvaizda liudijo, jog pinigų trūkumu jie niekada nesiskundė. Tai iš kur jie atsirado? Kas buvo tikrieji jų "biznio partneriai"?

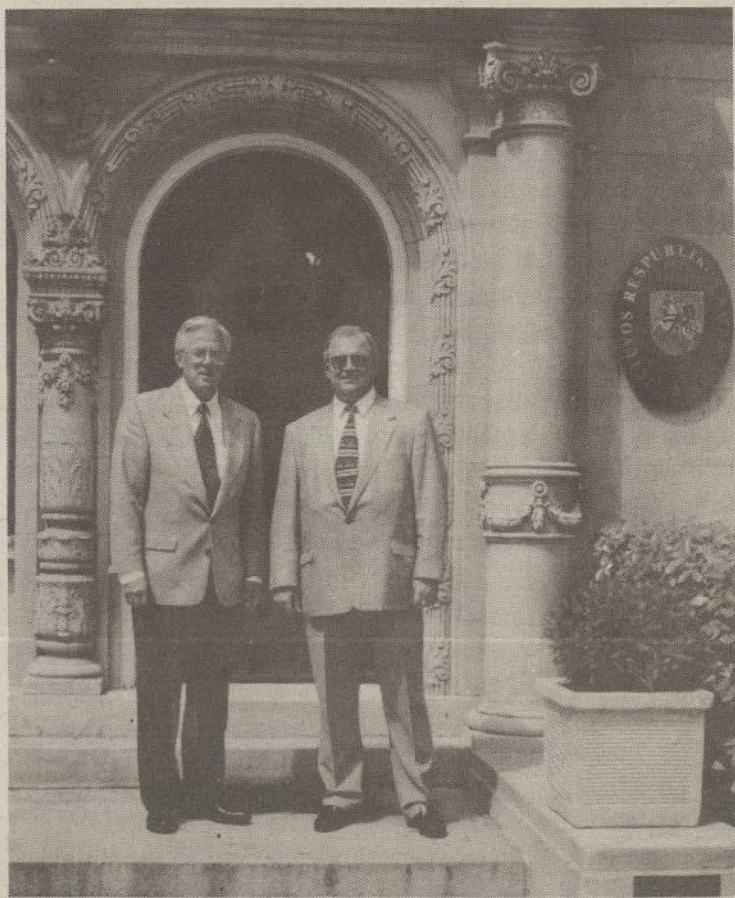
Ar ne tų – didžiųjų – nusikaltimų pasekmės yra "išnykęs" Lietuvos žvejybos laivynas, bankrutavusios imonės, bedarbiais tapę tūkstančiai kvalifikuotų darbininkų, inžinierių ir kitų specialistų, tarp kurių daugybė jaunų žmonių? Ar ne dėl to savo paskutines santaupas prarado senoji karta, bene labiausiai troškusi Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo? Dar neseniai naktimis krūpčioję dėl sribų antpuolių, sapnavę Sibire iškentėtą košmarą, o dienomis kentę kolchozinių valdininkų patyčias, šiandien jie kolioja Lietuvos valdžią. Kolioja Seimą, ministrus, savivaldybių tarnautojus, policininkus ir teisėjus! Štai čia jau iš tikrųjų – politika. Tik kur ji veda?

"NERODYK LIETUVOS TOKIOS BLOGOS IR KVAILOS"

Tokiais žodžiais į mus ką tik gautame laiške kreipėsi savo neklaidingumu pagarsėjusi" ponė, besielgianti pagal taisyklę: "Pati muša, pati labai labai rėkia". Atseit, iš tikrųjų yra visai ne taip. Galima būtų į tai nekreipti dėmesio. Tačiau dėl to, kad spauda kažkodėl negieda tik valdžią šlovinančių psalmių, neseniai pasipiktino ir rimtas Lietuvos dienraštis. Jame įrodinėjama, kad panašiais "kaltinimais" specialiai puolami būtent neseniai į valdžią išrinkti dešinieji. Juk, girdi, atsigauja kai kurios gamyklos, kaime užderėjo javai ir bulvės, užsienyje neblogai perkamas lietuviškas alus, o Lietuvos banko atsargos esančios tokios didelės, kokių dar niekada nėra buvę. Net vaikų daugiau gimsta.

Visa tai – tiesa, nors ir

NAUJAS JAV AMBASADORIUS LIETUVAI



JAV ambasadorius K. C. Smith (kairėje) su Lietuvos ambasadoriumi dr. A. Eidintu prie Lietuvos ambasados Vašingtone R. Astrausko nuotr.

Rugpjūčio 18 d. Lietuvos ambasadoje apsilankė naujasis Jungtinių Amerikos valstijų ambasadorius Lietuvai Keith C. Smith, kuris šiame poste pakeitė tris metus Lietuvoje dirbusį ambasadorių J. Swihart. K. C. Smith susitiko su Lietuvos ambasadoriumi Vašingtone dr. Alfonsu Eidintu. Draugiško pokalbio metu aptarti dvišalių santykių sėkmingo plėtojimo

mosi, saugumo, ekonominio ir kultūrinio bendradarbiavimo klausimai.

Rugpjūčio 19 d. ambasadorius K. C. Smith Valstybės departamente prisiekė, dalyvaujant aukštiems pareigūnams ir giminėms. Rugsėjo 5 d. jis išvyko dirbti į Vilnių.

(Pagal ambasados spaudos skyriaus pranešimą)

derėtų gerai pasvarstyti, kiek prie to derliaus arba atkurtos gamyklos prisidėjo valdžia. Gal jau patys žmonės pradeda įveikti neįtikėtinas kliūtis, nebelaikdami, kol valdžia "įves tvarką"? Tačiau nėra ko tikėtis, kad viską sureguliuos "laisvoji rinka" ir savaiminiai ekonominiai procesai. Valdžia neturi teisės būti stebėtoja. Valdžia neturi teisės į "neliečiamą ramybę". Ji tam ir išrinkta, kad žmonėms, kurie stengiasi savo darbu atkurti Lietuvą, netrukdytų nei išorės, nei vidaus kenkėjai.

Neužtenka įrodinėti kitų valstybių vadovams, kad Lietuvoje yra geriau, negu nusprendė kokia nors tarptautinė komisija. Neužtenka kitų valstybių sostinėse įtikinėti, kad Lietuvos laimėjimai – didesni, negu kaimynų. Neužtenka priekaištauti tiems, kurie "kažkodėl" dar nesutinka pasirašyti sutarčių dėl bevizio režimo. Gana piktintis tuo, kad kiti mus "ne taip gerai vertina", kaip jau šiandien norėtusi. Užtuot planavus aibę

(Nukelta į 4 psl.)

Šiame numeryje:

- A. Pužauskas: *Bosnijoje neramu* – 2 psl.
- J. Žygas: *ką primena rugsėjo 8-oji?* – 3 psl.
- Kas sustabdys sielos žudikus? – 3 psl.
- A. Muliolienė: *iš APPPLE kursų sugrįžus* – 4-5 psl.
- PLB seimo dalyviai Punske ir Seinuose – 6-7 psl.
- Alė Rūta apie naują A. Gustaičio knygą – 7-8 psl.
- J. Dunduras: *kodėl sielvartavo S. Bolivar'as?* – 8 psl.
- Vladas Vijeikis *stebisi* – 9 psl.
- Įvykiai Klyvlende ir jo apylinkėse – 9-10 psl.
- Kas, kur ir kada? – 11 psl.
- Ką liežuvėlis gali? – paskutinėje skiltyje

Girdėta iš Vilniaus

• **KONFERENCIJA VILNIUJE.** Rugsėjo 5 d. Vilniuje prasidėjo konferencija "Tautų sambūvis ir geri kaimynų santykiai - saugumo ir stabilumo Europoje garantas". Joje dalyvauja Lietuvos, Lenkijos, Latvijos, Estijos, Gudijos (Baltarusijos), Ukrainos, Moldovos, Vengrijos, Rumunijos ir Bulgarijos Prezidentai bei Rusijos Ministras Pirmininkas. Garbės svečio teisėmis atvyko Suomijos Prezidentas. Konferencijoje išklausti visų atvykusių valstybių vadovų pranešimai.

• **KONFERENCIJOS ATGARSIAI: PASAULYJE – NIEKO NAUJO.** Gudijos (Baltarusijos) prezidentas Vilniaus konferencijoje įtikinėjo, kad jo šalyje "nėra etninių, religinių konfliktų, mažesnis nusikalstamumas, rūpinamasi žmonių teisėmis", daugybė opozicinės spaudos. Konferencijoje Lietuvai nepavyko pasirašyti nelegalių imigrantų grąžinimo sutarties su Gudija. Pranešama, kad "keblumų dėl jau suderinto sutarties teksto atsirado" po Rusijos premjero V. Černomyrdino ir Gudijos Prezidento A. Lukašenkos susitikimo Vilniuje. Šiuo metu tokių imigrantų, patekusių į Lietuvą iš Gudijos, skaičius jau viršijo 900. Juos tenka pilnai išlaikyti. Rusijos premjeras Viktoras Černomyrdinas patvirtino kategorišką savo šalies priešinimąsi Baltijos valstybių siekiams tapti NATO narėmis. Jis vėl kartojė, kad Karaliaučiaus kraštas esąs "neatskiriama Rusijos dalimi".

• **LIETUVA PAGERBĖ PRINCESĖS DIANOS ATMINIMĄ.** Autoavarijoje tragiškai žuvusios Velso princesės Dianos atminimą rugsėjo 3 dieną, pagerbė Lietuvos ambasadorius Didžiojoje Britanijoje Justas Paleckis. Diplomatas apsilankė Šv. Jokūbo rūmuose Londone ir pasirašė užuojautų knygoje. Užuojautos pareikštos ir Didžiosios Britanijos ambasadoje Vilniuje.

• **INVESTICIJOS.** Tiesioginės užsienio investicijos į Lietuvą liepos 1 dieną sudarė 3024,8 mln. litų, arba 756,2 mln. JAV dolerių. Vienam Lietuvos gyventojui teko 816 litų, arba 204 JAV doleriai investicijų. Per antrąjį šių metų ketvirtį investuota apie 250 mln. litų, pranešė Statistikos departamentas. Pagrindinės šalys investuotojos - JAV (755,4 mln. litų, arba 25 procentai visų investicijų), Švedija (384,1 mln. litų, arba 12,7 proc. visų investicijų) ir Vokietija (348,8 mln. litų, arba 11,5 proc.).

• **ATIDARYTAS ŠIAULIŲ ORO UOSTAS.** Po daugiau kaip pusantro metų trukusių darbų buvęs karinis oro uostas pritaikytas keleivių ir krovinių aptarnavimui. Svarbiausias ir brangiausias rekonstrukcijos projektas vykdytas su olandų "Philips" kompanija. Jo vertė apie 117 milijonų litų.

• **PARODA, SKIRTA K. ULMANIUI.** Martyno Mažvydo bibliotekoje atidaryta paroda, skirta Latvijos Prezidento Karlio Ulmanio gimimo 120-osioms metinėms. Parodą atidarė dabartinis Latvijos Prezidentas, K. Ulmanio brolio vaikaitis Guntis Ulmanis ir Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas. (Ta proga primename, kad apie ketinimą siekti Lietuvos Prezidento posto pareiškė Prezidento A. Smetonos brolio vaikaitis, Seimo narys Rimantas Smetona.)

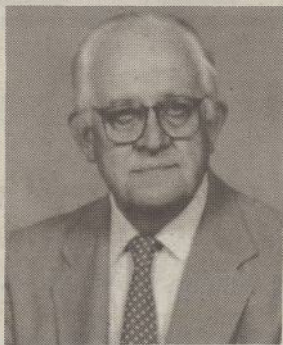
• **UŽBAIGTA PILVIŠKIŲ BAŽNYČIOS STATYBA.** Vilkaviškio rajone, Pilviškiuose, pastatyta Švenčiausios Trejybės bažnyčia. Ši statyba dėl istorinių aplinkybių užtruko daugiau kaip penkis dešimtmečius. Kertinis jos akmuo buvo pašventintas 1942 metų birželio 29 dieną, ėmė kilti ir sienos, tačiau vėl sugrįžus sovietinei valdžiai, visi darbai sustojo. Senoji medinė bažnyčia per karą sudegė. Parapijos archyve surasti pradėtosios statyti mūrinės bažnyčios brėžiniai. Jos projektą buvo sukūręs architektas Stasys Kudokas, po karo gyvenęs užsienyje. Tai turėjusi būti viena iš pirmųjų modernių bažnyčių Lietuvoje. Pagal rastuosius brėžinius projektinę dokumentaciją sutvarkė vilnietis architektas Povilas Adomaitis.

• **PRISIMINTAS JUOZAS MILTINIS.** Maestro Miltiniui rugsėjo 3-ąją būtų sukakę 90 metų. Iškilmingas minėjimas, skirtas Panevėžio dramos teatro įkūrėjo ir ilgamečio režisieriaus gimimo sukakčiai, surengtas jo vardu pavadintame teatre. Juozo Miltinio mokiniai ir kūrybos gerbėjai meldėsi už maestro sielą Kristaus Karaliaus katedroje laikytose šv. Mišiose, aplankė jo amžinojo poilsio vietą Ramygalos kapinėse. Vakare J. Miltinio teatro scenoje parodytas vienas garsiausių režisieriaus pastatymų – A. Strindbergo "Mirties šokis".

• **KLAIPĖDOJE – PAMINKLAS LIETUVIŲ RAŠTIJOS PRADININKUI.** Rugsėjo 1-ąją Klaipėdoje iškilmingai atidengtas paminklas pirmosios lietuviškos knygos autoriui Martynui Mažvydui. Jis iškilo Lietuvinių aikštėje. Paminklą sukūrė bei aikštę suprojektavo skulptorius Regimantas Midvikis ir architektas Vytenis Mazurkevičius. Puspunkto metro aukščio paminklas M. Mažvydui nukaltas iš pilkšvo granito. Jo statybą savo aukomis parėmė ir užsienio lietuviai.

Iš visur – apie viską

TRAPI TAIKA BALKANUOSE



Algirdas Pužauskas

Bosnijos serbų šiaurinėje dalyje, Brcko mieste amerikiečiai – NATO taikos palaikymo dalinių kariai susidūrė su įpykusių serbų minia, kuri susirinko, siekdama apginti policijos būstinę. Pirmąsyk amerikiečiai įsikišo į vidinius serbų nesutarimus, paremdami prezidentę Biljaną Plavsič, kuri pasisako prieš buvusį Bosnijos serbų politinį vadą Radovaną Karadžičių. Jo šalininkai, apsiginklavę akmenimis, "Molotovo kokteliais" ir geležinėmis lazdomis, bandė ginti savo policininkus, sužeidė du amerikiečius karius, primušė kelis užsienio korespondentus ir sužalojo jų automobilius. Atostogaujantis prezidentas B. Clinton pareiškė, kad JAV netoleruos tokio serbų elgesio. NATO kareiviai užėmė kelias radijo ir televizijos stotis, iš kurių serbai skleidė priešišką propagandą, užsipludami Vakarų valstybes dėl jų "kišimosi į Balkanų reikalus".

Užsienio spaudos pranešimuose kalbama apie serbų vyrus su kariškais šautuvais rankose. Amerikiečių kariai, norėdami išsklaidyti minią, panaudojo ašarines dujas ir šūvius į viršų. Serbai skundžiasi, kad vienai jaunai moteriai buvo peršauta koja.

Nežiūrint vadinamų Daytono susitarimų, dauguma Bosnijos serbų norėtų prisijungti prie Serbijos ir nebendradarbiauti su Bosnijos kroatais ir bosniais musulmonais. Dabartinėje Bosnijoje serbai yra padalinti į dvi teritorijas. Vienos dalies sostinė yra Banja Luka, kitos – Pale. Čia didžiausią balsą ir galią turi penki serbai nacionalistai, kurių pavardės prasideda raide "K". Svarbiausias iš jų yra buvęs Bosnijos serbų vadovas R. Karadžičius. Su juo bendradarbiauja Bosnijos kolektyvinės prezidentūros narys Momcilas Krajisnikas. Prie jų šliejasi serbų parlamento pirmininkas Draganas Kaliničius, premjeras Gojko Kličkovičius ir vidaus reikalų ministras Draganas Kijačius.

Serbų nacionalistams lėšas teikia dvi verslo bendrovės – "Centreks" ir "Select Impecs", kurias įsteigė R. Karadžičius ir M. Krajisnikas. Šios bendrovės beveik turi monopolinę teisę įvežti į serbų apylinkes benziną, rūkalus, kavą ir alkoholinius gėrimus. Kaip tik dėl šios prekybos pašlijо prezidentės Biljanos Plavsič santykiai su Karadžičium ir jo sėbrais. Daug serbų jai pritaria, priekaištaudami vadinamiems "patriotams", kad jie labiau rūpinasi savo kišenėmis, o ne serbų ateitimi.

Tačiau prezidentei gali pakenkti tai, kad jos sąjungininkais tapo NATO taikos prižiūrėtojai. Į daugelį klausimų atsakys spalio 12 d. įvyksiantys parlamento rinkimai, kuriuos prezidentė žada surengti, nežiūrint dabartinių susidūrimų. Pašalinta iš senosios serbų nacionalistų partijos, ji dabar žada steigti savo partiją. Tačiau abejojama, ar ji suspės tokią partiją įkurti iki rugsėjo 13 d., kai turėtų įvykti Bosnijos savivaldybių rinkimai. Galimas dalykas, kad ateinančiomis dienomis NATO pajėgos bandys sugauti karo nusikaltimais įtariamą R. Karadžičių. Šios pastangos gali sukelti kruvinus susidūrimus. Tokiu atveju nukentės ne tik daug serbų, bet ir visos, dirbtinai sulipdytos taikos procesas.

Keliais sakiniiais

• Pabėgo du aukšti Šiaurės Korėjos diplomatai, dirbę užsienyje: ambasadorius Egipte ir jo brolis – prekybos patarėjas Prancūzijoje. Jiedu gavo politinį prieglobstį JAV-se. Tuoj po to Šiaurės Korėja nutraukė derybas su JAV dėl karinių raketų pirkimo. Spėjama, kad JAV vyriausybė tikisi gauti iš korėjiečių svarbių slapčių žinių.

• Valstybės sekretorė Madeleine Albright rugsėjo mėnesį planuoja svarbią kelionę į Viduriniuosius Rytus. Ji aplankys: Siriją, Egiptą, Jordaniją, Izraelį ir Saudo Arabiją. Numatytas pasimatymas ir su Palestinos vadovu galva J. Arafatu bei su Libano vyriausybės atstovais.

• Iš Izraelyje paskelbtų slapčių dokumentų matyti, jog per pasikėsinimą žuvęs Izraelio premjeras I. Rabinas buvo pasirengęs tartis su Sirijos prezidentu Hafezu Assadu dėl Golano aukštumų sugrąžinimo Sirijai.

• Tailandas atsiuntė daugiau kariuomenės į pasienį su Kambodža, nes joje vykstančios kovos jau palietė

ir Tailandą: žuvo keletas jos kareivių. Tailando kariuomenės vadas pasakė, kad Kambodža turės apmokėti sužeistų kareivių gydymo išlaidas ir išmokėti kompensaciją žuvusių kareivių giminėms.

• Kinijos komunistų partija paskelbė, kad rugsėjo 12 d. įvyks Liaudies kongresas. Tokie suvažiavimai rengiami kas penki metai. Jame dalyvaus apie 2,000 delegatų. Tikimasi, kad generaliniu sekretoriumi ir valstybės prezidentu bus vienbalsiai perrinktas Jiang Zemin.

• Kuba paskelbė, kad jos kompartijos V-asis suvažiavimas įvyks spalio mėnesį. Partija jau pradėjo reklamuoti suvažiavimą spaudoje ir per radiją. Ypač aktyviai "revoliucinę dvasią" skleidžia Kubos kariuomenės vadovybė. Kariuomenei vadovauja diktatoriaus Fidelio Castro brolis Raulis. Suvažiavime bus ieškoma kelių, kuriais būtų galima išbristi iš ekonominės krizės. Kubos spauda skelbia, kad Amerikos "imperialistai" išbarstė virš salos kenksmingus vaba-

lus, kurie ėda Kubos žemės ūkio derlių. Jie ypač kenkia cukrinių nendrių pasėliams. JAV Valstybės departamentas pareiškė, jog šie kaltinimai yra nepagrįsti.

• Berlyno teismas nuteisė buvusios Rytų Vokietijos komunistų veikėją ir saugumo žinybos direktorių, 60 metų amžiaus Egon Krenčą 6 metams kalėjimo už žmonių, bėgusių per sieną į Vakarų, šaudymą. Buvo nušauta 916 asmenų, bandžiusių pabėgti iš Rytų Vokietijos. Tarp žuvusių – 80 asmenų, bėgusių per Berlyno sieną. Apie 40 kaltinamųjų dėl šių žudynių jau nubausta. Teismo dar laukia 160.

• Pakistano-Indijos pasienyje, Kašmiro provincijoje įvyko susišaudymas, kurio metu žuvo penki žmonės.

• Tarptautinė organizacija "Amnesty International" paskelbė, kad pernai komunistinėje Kinijoje buvo sušaudyti 4,367 žmonės. Mirties bausmė nuteista 6,100

(Nukelta į 3 psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. 216 531-8428

e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirma klase - \$58 • Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant - Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redaktoriaus skiltis

KAS JUOS SUSTABDYS?

Nejaugi žmonija tik tada susimąsto, kai atsitinka kas nors nebeatitaisomo, kai kraupi nelaimė perveria lyg kardu? Ar tam, kad pagaltvotume apie paprasčiausių žmogiškumo normų laikymąsi, būtinai reikia, kad kas nors tragiškai žūtų?

Apie princesės Dianos žuvimą staiga prakalbo visos radijo ir televizijos stotys, sumirgėjo dienraščių skiltys. O gal ir tai bus tik trumpalaikė "sensacija", kuri po poros savaitių paskes reklamų, kriminalių kronikų, politinių tauškalų ir kitų lėkštų banalybių sraute? Gal išgarsintoji "demokratija", seniai išsigimusi į beprotišką chaosą, apsiribos "įvairių nuomonių" išrėkimu? Juk tų "nuomonių" beveik niekas idėmiai neklausys, nes bus žymiai daugiau norinčių jas kitiems iškloti.

Vos 36-erių sulaukusi Diana dar guli karste, o kai kas jau skuba su "perspėjimais", kad tik, šiukštu, niekas nesumanytų "šio nesuipratimo dingstimi" suvaržyti visuomenės teisę į ... informaciją: "Mes turime viską žinoti!" Kiti su apsimestiniu rimtumu aiškina: "Jei už, taip sakant, delikatas nuotraukėles leidyklos nemokėtų tokį pasakišką sumų, tada gal ..."

Iš tikrųjų prie šios tragedijos buvo artėjama daug didesniu greičiu, negu tą naktį lėkė nelaimingųjų automobilis. Kas sustatys prieš žmonijos sąžinės teismą visus, susikibusius košmariškoje nužmogėjimo grandinėje? Kas išugdė tokį žiūrovą, kuriam televizijos ekrane, laikraščio arba žurnalo puslapyje "įdomu" matyti tik smurtą ir niekšybę, kurio nebedomina nei švelni muzika, nei tyros meniškų skulptūrų linijos, nei prasiskleidęs gėlės žiedelis? Ar ne tie patys, kurie net dabar, dar nespėjus palaidoti dešimtmečiais persekiotų aukų, ciniškai rėkia: "Tegu įžymybės nuo mūsų nesislapsto, tegu jos tik leidžiasi fotografuojamos, ir nieko baisaus

joms neatsitiks!" Tik ar tokių sensacijų medžiotojai nors akimirka pagalvojo, kad milijonams žmonių neturi nė mažiausios reikšmės tai, kam nusišypsojo įžymi aktorė arba princesė. Kiekvienas iš mūsų turime teisę į savo vienintelį privatų gyvenimą ir jokių būdu nenorėtume atsidurti kiekvieną akimirka persekiojamo padėtyje.

Kai sklaidai vadinamąją moderniąją "periodiką", skirtą vienadieniam vartojimui, jau nebegali atsistebėti, kad normalus gyvenimas, kūryba, meilė nebedomina tų, kurie visą šitą, atsiprašant, informaciją gamina. Jiems reikia tik kažko šlykščiai iškrypęsio, purvino, sadietiško, kruvino! Kodėl jie taip įnirtingai bando įtikinti, kad pasaulyje viešpatauja tik apgaulė, smurtas, niekšybė ir beprotystė? Gal tikisi, kad tuos, kurie tuo patikės, bus lengviau pavergti? Bet kam jiems tai? Juk nužmogėjimas nušluos viską, taigi ir tuos, kurie įsivaizduoja, jog galės viešpatauti pasaulyje. Juk "kardą pakėlęs, nuo kardo ir žūva."

Šios savaitės viduryje iš Lietuvos atskriejo gedulinga žinia. Į amžinybę iškeliavo artima giminaitė, nepagūodžiamame skausme palikusi tėvus, vyrą ir vos į aštuonioliktus įžengusį sūnų.

Beveik visas jos gyvenimas buvo fizinė kančia. Dėl vaikystėje persirgtos sunkios ligos ji nebegalėjo atskleisti savo sugebėjimų, atsidėti išsiilgtam mokytojos ir chorvedės darbui. Tačiau štai kas buvo nuostabiausia: ji mokėjo ne tik pati džiaugtis gyvenimu, bet ir kitus džiuginti. Ji skubėdavo kitiems padėti, pakelti, padrąsinti. Net jai išėjus iš šio pasaulio, artimųjų atmintyje liko jos švelnumas, jos nuostabioji šypsena.

Štai apie ką reikėtų rašyti apysakas ir kurti filmus! Štai kurias žmogaus savybės pirmiausia turėtų pastebėti norintieji kitus "informuoti".

DIENA, KURIOS NETURIME UŽMIRŠTI



Juozas Žygas

Prieš keletą metų Lietuvos vyriausybė sudarė valstybinių švenčių ir minėtų dienų sąrašą. Jame rugsėjo 8-toji yra nukelta į minėtinas dienas. Mano nuomone, tai yra pagrįstas ir teisingas sprendimas, kadangi dabar liepos 6-oji yra Valstybės šventė. Šiuo sprendimu buvo atitaisyta klaida, kadangi svarbiausias Lietuvos istorijos įvykis buvo visai į nuošalę nustumtas ir net viešai neminimas. Žinoma, yra ir priešingai galvojančių.

Šiame rašinyje nenagrinėsiu to klausimo, kodėl mūsų istorikai, sekdami Dugosiu, Gediminą ir Algirdą, kuriuos kitų kraštų valdovai (ir jie patys save) karaliais vadino, tik Didžiaisiais kunigaikščiais padarė. Bet negalima neminėti Mindaugo – vienintelio Lietuvos valdovo, kuriam popiežius Inocentas IV suteikė karaliaus titulą ir kurį, popiežiaus pavedimu, vainikavo Kulmo vyskupas.

Dabar grįžkime prie rugsėjo 8-osios reikšmės. Jau minėjau, kad šios dienos neturime užmiršti, kad ji įrašyta į "minėtinas dienas". Valstybinės šventės tėra tik tos dienos, kurias minime ir šven-

čiame džiaugsmo, o ne liūdesio ženklu! O rugsėjo 8-oji yra pralaimėjimo diena, kuomet lenkai pavogė imperatoriaus Zigmanto siųstus vainikus Vytautui ir jo žmonai. Vokiečių karaliai, dėl pirmenybės kovodami su popiežiais, kad išpūdingiau skambėtų, save titulavo Šventosios Romos imperatoriais.

Imperatorius Zigmantas Liuksemburgietis, kuris buvo Vytautui ir jo žmonai karalių vainikus pažadėjęs, greičiausia tuo metu Prahoje gyveno. Jeigu būtų apie galimą lenkų klastą pagalvota, tai vainikus galėjo per Lucką, aplenkiant Lenkiją, siųsti. Bet imperatorius turbūt net nepagalvojo, kad kas drįstų jo pasiuntinius sulaikyti. Bet lenkai, būdami lenkais, ryžosi net imperatoriaus valiai nepaklusti, nes jiems buvo daug svarbiau Lietuvą priištą prie Lenkijos karūnos laikyti.

Vytautas buvo su Jogaila susitaręs ir jo pritarimą gavęs su sąlyga, kad po jo mirties Lietuvą valdys Jogailos palikuonys. Taigi, net jeigu lenkai ir nebūtų jo vainiko pavogę, Lietuva vis tiek būtų likusi prie Lenkijos priištą.

Bet, nepaisant to, mes rugsėjo 8-ąją turime prisiminti, kaip lenkų klastos ir apgaulės dieną. Nors iš jų pusės daug klastos esame patyrę, tačiau mūsų istorinėje atmintyje daugiausia atmintinos yra (ir turi likti) rugsėjo 8-toji ir spalio 9-toji.

Prisimindami Vytautą,

jo veiklą, žygius ir istorinį palikimą, matome viso jo gyvenimo tragiškumą. Tragedijos pradžia siekia Kęstučio ir Algirdo valdymo laikus, kuomet tie du broliai darniai sugyveno ir be kivirčių valstybę valdė. Kęstutis iš Trakų valdė Trakų vaivadiją, Žemaičių seniūniją ir Gardiną su mažesnėmis kunigaikštijomis, o Algirdas iš Vilniaus valdė Vilniaus vaivadiją ir milžiniškus plotus gudiškų, rusiškų ir dabartinės Ukrainos žemių. Nors tarp jų kivirčių dėl viršenybės, atrodo, nebuvo, tačiau galima laikyti prielaidos, kad tradiciškai, ypač užsienyje, Vilnius buvo laikomas sostine, o jo valdovas – valdančiuoju.

Jogailos motina buvo Tverės kunigaikštystės Julijona, kuri Algirdui 1377 m. mirus, turėjo didelės įtakos Jogailai. Nors Jogaila ir Vytautas, būdami beveik vienmečiai, nuo vaikystės draugavo, bet po Kęstučio nužudymo ir dėl motinos įtakos jų draugystė sužlugo. Vytautas negalėjo net savo tėvo palikimo ramiai perimti, bet turėjo dėl jo kovoti. Tų kovų metu jis net kelis sykius turėjo pas savo tėvo priešus – kryžiuočius – bėgti ir jų talkos prašyti. Taip likimas susiklostė, kad jo draugas ir pusbrolis Jogaila pastoj Vytautui kelią į jo tėvoniją. O paskui, jau Vytauto gyvenimo gale, Jogailos tarnai pavogė ir Vytautui siųstą vainiką!

Iš visur – apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

asmenų. Antroje vietoje pagal įvykdytų mirties bausmių skaičių 1996 metais pasižymėjo Ukraina, kur sušaudyti 167 nuteistieji.

- Vietnamo vyriausybė atsisakė priimti vietnamiečius, kurie pabėgo iš Vietnamo ir atsidūrė Hong Konge. Apie 400 vietnamiečių dabar su visa Hong Kongo kolonija perduoti Kinijai. Sakoma, kad prieš šį perdavimą Vietnamas savo bėglius būtų priėmęs. Dabar bėgliai laikomi nelegaliais emigrantais ir nežino, kas jų laukia.

- Izraelio valdžia po 28 dienų išardė barikadas aplink Betliejaus miestą ir atitraukė karinę sargybą. Izraelis paleido 40 dienų kalintą palestinietį policininką pulkininką Aboushi, įtartą bendradarbiavimu su teroristais. Palestinos vadovybė, parodydama savo gerą valią, atleido iš pareigų policijos vadą generolą

Ghazi Jabali, kuris bus paskirtas Palestinos ambasadoriumi Rusijoje arba Rumunijoje.

- Kinijoje įvyko tarptautinė konferencija, nagrinėjusi rūkymo žalą žmonių sveikatai. Daug kalbėtojų kritikavo Amerikos tabako įmones, kad jos, persekiojamos namuose, visokiais būdais bando išplėsti biznį užsienyje. Malaizijos delegatė Mary Assunta pasakė, kad ji tabaką įrašė į sąrašą, kuriame jau buvo įrašyti uodai, žiurkės ir užterštas vanduo.

- Pietų Afrikos Tautinės partijos, kurios narių daugumą sudaro baltieji, pirmininkas, buvęs prezidentas F.W. de Klerk paskelbė, kad jis nutarė pasitraukti iš politikos ir perduoti vadovavimą partijai jaunesniems žmonėms. Jis žada rašyti atsiminimus apie Pietų Afrikoje

įvykusius pasikeitimus, sąlygojusius atsisakymą nuo apartheido ir demokratinės valstybės kūrimą.

- Lenkijos parlamento rinkimai įvyks rugsėjo 21 d. Sudaromos naujos partijų koalicionų. Neabejojama, kad valstiečių partija pasitrauks iš kairiųjų demokratų sąjungos. Sustiprėjo ir dešinė pakrypusi rinkiminė Solidarumo akcija ir atsigavo Laisvės sąjunga.

- Izraelio saugumas suėmė dvi palestinietes moteris, apkaltinusi jas šnipinėjimu Egiptui ir Sirijai.

- Rusijoje labai populiarius užsienietiški automobiliai, nes specialistų nuomone, net pats populiariausias rusų naujasis Autovaz'o automobilis ("Žiguli") turi mažiausiai 42 trūkumus. Pernai pradėtas gaminti mažesnis VAZ 2110 automobilis turi net 92 trūkumus.

NUSIKALSTAMUMAS NAIKINA NEPRIKLAUSOMYBĘ

(Atkelta iš 1 psl.)

agitacinių kelionių pas įtakingų valstybių parlamentarus ir prašinėjus, kad jie balsuotų "dėl priėmimo į savo tarpą", vertėtų daug kartų geriau savo krašto žmonių rūpesčiais domėtis. Niekas nesiruošia neigti tarptautinių ryšių reikšmės Lietuvai, bet kai domėjimasis tais ryšiais tampa pačia svarbiausia veiklos kryptimi, kai net priminimas apie namuose laukiančius darbus kelia valdančiųjų susierzinimą, prasta ne tik tokios valdžios, bet ir visos valstybės ateitis.

Kad kam nors vėl nekiltų noras kaltinti laikraštį, kad "blogai apie Lietuvą rašo", pateiksiu tik vieną oficialų agentūros ELTA pranešimą:

"Nuo metų pradžios iki

rugpjūčio 1 dienos Lietuvoje užregistruoti 43 655 nusikaltimai. Tai yra 5 440 arba 14,2 proc. daugiau negu per tą patį praėjusių metų laikotarpį. Minėtu laikotarpiu ekonominė policija atskleidė 3 118 nusikaltimų, iš kurių beveik pusė laikomi sunkiais." Kiek nusikaltimų įvyksta per vieną dieną?

Nusikaltimai tapo "verslais". Tai ne tik kontrabanda, bet ir automobilių vagysčių "biznis", nuolatiniai išilaužimai į butus, apiplėšimai gatvėse. Vaikams ir paaugliams pardavinėjama "žolė" ir kt. "Jaunimas geria juodai", – rašo dienraščiai.

Kai žmogus, pasiryžęs pradėti normalų verslą (baldu gamybą, automobilių remon-

tą ir kt.), negali gauti paskolos už normalius procentus, kai jį terorizuoja valkatos, reikalaujantys "duoklės", kai iš jo tyčiojasi valdininkai, ar tuo nežlugdoma žmonių iniciatyva? Kai per vieną naktį vagys išpjauna ūkininko galvijus arba išgabena ką tik už paskolą įsigytą traktorių, ar neniokojamas žemės ūkis? Kai dėl svaigalų vagystės nuverti policininkai ne į "šaltąją" sodinami, o patys ima persekioti bylą tiriantį prokurorą arba, palikę savo darbo vietas, žvangina ginklais po tardytojo langais, kai teisėjai, tarsi pasityčiodami iš nukentėjusių, išteisina nusikaltėlius arba skiria jiems dvigubai mažesnes bausmes, ar tuo neinaikinama Lietuvos nepriklausomybė?

Karl Janowitz, o antrame jam padėjo dr. Jacqueline Rickman. Juose dalyvavo apie 500 žmonių iš Kauno apylinkių. Šiuos seminarus jau kelti metai organizuoja Kauno specialiosios pedagogikos mokytojų centro direktorius dr. Algirdas Grigonis.

Vilniuje, pirmos savaitės darbą užbaigus, apklausičiau vertėjas apie jų išpūdžius. Įvairių dalykų mokytojai, nepratę kartu dirbti, iš pradžių grupavosi pagal specialybes, bet dėstytojams pavyko juos "sumaišyti" taip, kad visi rastų bendrą kalbą. Klausytojai sutiko, kad aplinkosaugos mokslas reikalauja gilaus integravimo. Tai suprato net muzikos, dailės bei kitų humanitarinių mokslų specialistai. Gimtosios kalbos grupė buvo drovi, neįsijautusi į bendrą darbą, bet pamažu pripažino, jog tai – naudinga.

Studijuojantys šiuolaikinę amerikiečių literatūrą sutiko, kad svarbu pasidalinti savo mintimis su grupe. Istorijos ir pilietinio ugdymo srautai – mažiausios grupės, bet labai draugiškos, jauki atmosfera. Iš prelegentų jos gavo daug viduramžių istorijos žinių. Ypač įdomūs palyginimai Korėjos renesanso su tuolaikinės Lietuvos istorija. Informatikos mokytojai, jau ne pirmą kartą susirinkdami APPLE kursuose, kai kuriuos užsiėmimus veda patys, aptarinėja, rodo savo mokinių darbus. Jų pagrindinė tema – LOGO programavimas ir pedagogika. Aiškinomės, kaip ugdyti mokinio kūrybingumą ir pasitikėjimą savimi. Muzikos srauto dalyviai su labai skirtingais poreikiais, bet patenkinti, nes vertinimo skalių

(Nukelta į 5 psl.)

123-ASIS LIETUVOS PREZIDENTO A.SMETONOS GIMTADIENIS

Jau tapo įprasta rugpjūčio 10 d. Užulėnyje paminėti tauraus lietuvių tautos šūnaus, įžymaus Lietuvos valstybės veikėjo, Prezidento Antano Smetonos gimtadienį. Renginys paprastai prasideda šv. Mišiomis Lėno bažnyčioje. Po to Lėno ežero pakrante einame prie A. Smetonos gimtosios bakūžės pamatų, kur stovi jam skirtas paminklinis akmuo. Čia pakeliama šios dienos garbei Prezidentinė vėliava su Vyčiu ir Gedimino stulpais.

Priešingoje vieškelio pusėje yra jo pastangomis pastatyta mokykla. Ten ir vyksta šios šventės pagrindinė dalis – oficialus minėjimas. Po to už kelių kilometrų, ant Lėno ežero kranto, Užugirio kiemo – Prezidento dvaro – parke vyksta baigiamoji minėjimo dalis, kurios

metu dainuojama, šokama, sportuojama, linksminamasi.

Šiais metais pagrindiniai minėjimo akordai buvo Lėno parapijos klebono Vytauto Aloyzo Marozo per šv. Mišias pasakytas gražus, Prezidento pagerbimui skirtas pamokslas ir Lietuvių tautininkų sąjungos Etikos komisijos pirmininko Stasio Nargėlos per minėjimą prie mokyklos pasakyta kalba. S. Nargėla palietė pagrindines A. Smetonos gyvenimo ir veiklos gaires, jo nuopelnus lietuvių tautai ir Lietuvos valstybei.

Minėjime prie mokyklos taip pat kalbėjo LR seimo nariai Rimantas Smetona ir Sigitas Čirba, Ukmergės meras Vytautas Grušauskas, Lietuvių tautininkų sąjungos Ukmergės skyriaus pirmininkė, rajono savivaldybės tarybos

narė, mokytoja Audra Uselienė – pagrindinė šio renginio organizatorė ir kiti.

Dalyvavo Lietuvių tautininkų sąjungos vicepirmininkas Benediktas Girdauskas, Ukmergės šauliai su savo vadu Algiu Poškumi, mokytojo Kastyčio Kvietkausko vadovaujami Ukmergės vidurinės mokyklos sportininkai, daug Lėno parapijos ir Ukmergės rajono žmonių bei svečių iš Kauno, Druskininkų, Utenos, Panevėžio, Vilniaus ir kitų Lietuvos vietų. Dvaro parke grojo ir dainavo Ukmergės kultūros centro kapela "Sidabrinė gija", vyko šokiai, sportinės varžybos.

Minėjimas visiems dalyviams paliko daug malonių, neblėstančių išpūdžių.

Algis Starkus



Per Vilniaus kursų atidarymo iškilmes lietuviškai sveikina APPLE gen. direktorė Vaiva Vėbraitė. Jai vertėjauja Vilniaus kursų programos vadovė Emilija Sakadolskienė



Vilijos Tarnavičiūtės parodomoji pamoka: šeštakai sprendžia užduotį grupiniu būdu

SEPTINTOJI APPLE VASARA

Amanda Muliolienė

Praėjo septintoji APPLE vasara, kur kas plačiau išbarsčiusi dėstytojus iš JAV ir Kanados. Šiais metais dviejų savaitių kursai vyko Vilniuje, Tauragėje, Alantoje ir Druskininkuose. Vilniuje buvo aštuoni srautai, Tauragėje ir Druskininkuose – po šešis, o Alantoje – septyni srautai. Visose keturiose vietovėse dalyvavo apie 800 Lietuvos mokytojų ir administratorių. Kiekvienoje vietovėje dirbo apie 25 dėstytojai iš užsienio.

Tačiau šiemet vyko ne tik šie įprasti dviejų savaitių kursai. Dar aštuoniose vietovėse vyko trumpesni seminarai. Irena Gedris-Giedraitienė Jurbarko su Monita Levitte, o

Švenčionyse su Vida Anton pravedė savaitinius seminarus tų apylinkių pradinukų mokytojoms. Monita Levitte su Tom Poland keliavo į Šilutę o su Aldona Sehgal – į Panevėžį, kur vedė seminarus gamtos apsaugos temomis. Dviems dienoms į Anykščius buvo išvykęs pilietinio ugdymo pedagogikos žinovas – dr. James Schmidt, o Marijampolėje istorijos paskaitas skaitė Harry Gratwick. Kaune įvyko du seminarai mokytojams, internatų darbuotojams, psichologams ir tėvams, kurie dirba su negaliojančiais vaikais. Kauno pirmame seminare dėstė dr.



Vilniaus kursų dėstytojai ir dalyviai – atidarymo metu

SEPTINTOJI APPLE VASARA

(Atkelta iš 4 psl.)

sudarymo tema – visiems nauja ir naudinga. Vertinimo srautas dalyvavo kursuose tik viena savaitę ir išklusė tik pagrindinės prelegentės paskaitų apie tai, kaip vertinti mokinių, mokytojų, mokymo programas ir mokyklą. Ši grupė susideda iš universiteto studentų bei instituto ir ministerijos darbuotojų. Prelegentė dr. Gail Tomala, Connecticut'o valstybinio universiteto profesorė ir šios valstijos Švietimo skyriaus vertinimo specialistė, apipilta klausimais, į juos mieliai atsakinėjo. Religijos ir etikos srauto vertėja seselė Ignė apklausoje nedalyvavo, tačiau galiu pasakyti, kad šis srautas irgi gražiai ir prasmingai dirbo.

Matematikos srautui vertėjos nereikėjo, nes čia dėstėme tik lietuviškai. Vilija Tarnavičiūtė, sumani, darbšti, ir energinga mokytoja iš praeitų metų dalyvių, ir šiais metais taip pat skaitė kelias paskaitas. Ypatingai įdomi buvo jos pavyzdinė pamoka su kompiuteriais, kaladėlėmis ir grupinėmis užduotimis, kurioje dalyvavo aštuoni šeštakai iš Vilniaus. Aldonos

Miškinienės ir mano tikslas buvo – kartu su mokytojais, kurie šį metodą jau išbandę savo klasėse, paruošti grupinio (kooperatinio) darbo matematikos klasėse leidinėlį. Dar prieš iškeldami į Lietuvą, Aldona paruošė paskaitas ir surinko daug tinkamų užduočių o jos sūnus Algirdas jas surinko kompiuteriu. Visą tą darbą diskeliuose nusivežėme į kursus. Per pirmąją savaitę mokytojai patikrino užduotis, parinko naujų arba pateikė savo sukurtų, surašė

patarimus šiuo metodu nedirbusiam mokytojui. Taigi tikslas – paruošti leidinėlį spausdinimui – pasiektas. Antros savaitės pirmadienio rytą Algirdas Muliolis leidinėlį nuvežė į spaustuvę, o penktadienį mokytojai knygučių jau galėjo vežtis namo.

Pirmosios Vilniaus kursų savaitės darbai baigėsi sėkmingai. Savaitgaliui poilsis: dalyviai į namus, o dėstytojams suruoštos išvykos į Kauną ir Trakus.

(Bus daugiau)



Matematikos srauto dalyvės dirba su grafiniais skaičiuotuvais



Dalis anglų kalbos būrelio narių su svečiu Romu Sakadolskiu ir dėstytoja Amanda Mulioliene. Mokomės kompiuterinių sąvokų, rodydami jas ekrane

ETHNIC MEDIA SAVAITĖ ČIKAGOJE



Priėmimas pas Illinois valstijos gubernatorių, minint Ethnic Media savaitę. Iš kairės: žurnalistas Juozas Žygas, Pranė Šlutienė ir gubernatorius Jim Egdar



Vilniaus kursų atidarymo iškilmėse pasveikinome Juozą ir Daivą Karmūzus. Jie pirmąjį savo vedybinio gyvenimo mėnesį praleido, dirbdami su APPLE

PRISIMINĖ MOKSLO METUS



Cleveland, OH šv. Jurgio parapijoje susitiko ir savo mokyklinius metus prisiminė buvę Kauno "Aušros" gimnazijos auklėtiniai: M.Švarcienė, P.Kliorys ir J.Budrienė G. Juškėno nuotr.

TRISDEŠIMT PENKTASIS

"Dirvos" novelės konkursas
skiriamos DVI PREMIJOS:

pirmoji – 500 dolerių,

antroji – 300 dolerių,

skiriamos iš

A.A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Laikas: Paskutinė rankraščių įteikimo data 1997 metų rugsėjo 15 d. (pašto antspaudas).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvius rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kuriame kitame krašte.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti parašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą patį slapyvardį užrašykite ant pridėdama užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusio vokelis bus atidarytas.

Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Žiuri paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti.

(Tęsinys)

3. PLB Seimo dalyvių išvyka į Seinus

Tiek man, tiek ir daugeliui Seimo dalyvių, ši išvyka buvo pati svarbiausia jo dalis. Žinoma, ji neapsiėjo be nenumatytų nuotykių. Visi susirinkome gana tiksliai, autobusai atvyko laiku. Likus 15 minučių iki 9-os valandos, jau visi buvome savo vietas užėmę. Pagal iš anksto parngtą programą, turėjome išvykti 9 val. ryto. Visa dienvakė buvo minučių tikslumu suskirstyta. Bet 9-ta valanda atėjo ir praėjo, o mūsų autobusai iš vietos nepajudėjo. Tik po gero pusvalandžio laukimo pagaliau išgirdome: "Važiuojame!" Mes, priekyje sėdėjusieji, pradėjome "lietuvišką punktualumą" garsiai reklamuoti. Tačiau tuomet atsiliepė šalia manęs buvusi išvykos vadovė: "Ponai, čia visai ne lietuviškas punktualumas, o vieno jūsiškio, amerikiečio žioplumas." Kuomet jau reikėjo važiuoti, visiems garsiai buvo pasakyta, kad pasus savo kišenėse turėtų. Tik tada vienas atsiminė, kad pasą namuose paliko. Mūsų lydėjimui skirti policininkai turėjo jį į namus nuvežti, kad pasą pasiimtų.

PASAULIO LIETUVIŲ SEIMAS

Mūsų išvykos "karavaną" sudarė trys dideli autobusai ir priekyje, su blyksinčiais šviesos signalais važiuojantis policijos automobilis. Išvykos plane 10:30 val. buvo numatyta, kad Seimo atstovus pasitiks prie Lenkijos – Lietuvos sienos. Norėčiau pastebėti, kad šis planas, pradėdant susitikimu prie Lenkijos sienos, buvo sudarytas pagal Varšuvos laiką, kuris nuo Vilniaus skiriasi viena valanda.

Kai mūsų autobusai prie sienos atvyko, kitoje jos pusėje matėsi mus sutinkančiųjų automobiliai. Bet, atrodo, kad niekas daug dėmesio į tai nekreipė. Autobusai sustojo degalinėje, įrengtoje moderniškai, pagal vakarietiškus reikalavimus. Joje yra įvairių produktų ir suvenyrų krautuvėlė. Kuomet reikėjo kelionę toliau tęsti, pasigedome poros ponių. Nežinia, ar jos užsiplepėjo, ar krautuvėlėje ko nors ieškojo. Kadangi vyko me kartu, tai jeigu vienas autobusas nepasirengęs, tai ir kiti turėjo stovėti.

Pagaliau po ilgo delsimo prie Lenkijos sienos perėjimo punkto privažiavome. Atrodo, kad tiek rengėjai,

tiek ir dalyviai manė, kad sieną pervaziuoti, tai lyg iš patekti iš vieno priemiesčio į kitą. Tur būt visi, Prezidento ir ministrų kalbų prisiklausę bei rašinių prisiskaite, manė, kad po visų "draugystės" pareiškimų, sieną privažiavus, užteks tik "labas" pasakyti.

Bet pasirodė, kad Lenkijos pasieniečiai mūsų Prezidento kalbų net negirdėjo. Jie į autobusus įlipę mandagiai, bet griežtai, pasų pareikalavo. Pažiūrėję į pase įlipintą nuotrauką ir įteikėję nosį ir išsiaiškinę, kad nosis nepasikeitusi, padėkoję pasą sugrąžindavo. Bet autobuso gale iškilo nesusipratimas. Pasirodė, kad ten sėdėjo keltas atstovų iš Australijos. Jų pasai sienos praėjimui netiko, reikėjo gauti vizas. Prasidėjo lakstymas su popieriais. Nesiteiravau, po kiek reikėjo už vizą sumokėti, bet jos buvo greitai išrašytos. Nepaisant to, vis tiek pusvalandis buvo papildomai sugaištas.

Sieną pervaziavus, iš automobilio mus pasveikino punskiečiai. Buvo ir Punsco policijos automobilis, kuris mūsų kolonos priekyje važiovo. Susitikimas "per langą" įvyko lygiai vieną valandą

pavėlavus.

Punsco apylinkių vietovaizdis kalnuotas. Tokių lygumų, kaip Lietuvoje įprasta, čia iš vis nematyti. Sodybos gražios, daug dviaukščių mūrinių namų. Nėra 2-3 hektarų "ūkininkų" ir apleistų žemių.

Privažiavus Punską, autobusai suko tiesiog į Kovo 11-tos gimnazijos aikštę, kurioje mūsų jau laukė didelis būrys tautiniais rūbais pasipuošusių moksleivių, orkestras, mokytojai ir Punsco lietuviškos veiklos darbuotojai. O priekyje jų stovėjo inž. K. Baranauskas, Punsco rajono viršaitis su trejetu tautiniais rūbais pasipuošusių lietuvių, laukusių su duona ir druska. Man pradėjus fotografuoti susirinkusius moksleivius, rankose laikančius tautines juostas, per kurias visi turėjome pralįsti, vienas punskietis man pasakė: "Pirmiausia reikėtų nufotografuoti labiausiai pasižymėjusį punskietį Juozą Vainą, kuris virš dvidešimt metų dirbo lietuviškose mokyklose."

Po trumpų pasisveikinimo apeigų visi buvome pakviesti į gimnazijos salę. Įžanginį žodį tarė Punsco valsčiaus viršaitis, inž. K. Baranauskas. Po to trumpus pranešimus skaitė Lenkijos lietuvių bendruomenės pirmininkas ir kiti asmenys. Kalbėta apie lietuviškos spaudos – "Aušros" leidybos rūpesčius, Seinų krašto lietuvių meninę saviveiklą, peržvelgta Punsco ir 44 lietuviškų kaimų kultūrinė veikla.

Ta pačia proga pasinaudojo Milda Lenkauskienė, PLB Švietimo tarybos pirmininkė. Ji iškvietė punskiečius moksleivius, kurie dalyvavo Raimundo Grigaliūno rašinių konkurse. Man teko būti komisijos, kuri tuos rašinius vertino, nariu. Komisija buvo sudaryta iš JAV LB Švietimo tarybos pirmininkės Reginos Kučienės pakviestų asmenų. Perskaičius gautus 26 rašinius, buvo sunku nuspręsti, kuriuos rašinius premijuoti, kadangi visi rašiniai buvo maždaug vienodai geri. Laimė, kad ir kiti komisijos dalyviai panašiai galvojo. Tad be ginčų buvo vienbalsiai nuspręsta paskirtą sumą visiems vienodai išdalinti. Pinigai buvo jau iš anksto nusiųsti, o šiame susitikime moksleiviams buvo įteikta po knygą, kurioje išspausdinti visi jų rašiniai.

Po oficialiosios daliesėjome pietauti. Beje, norėčiau paminėti, kad prie įėjimo į salę buvo Punsco lietuviškų leidinių parodėlė. Taip pat visi dalyviai buvome apdovanoti rinkiniais, kuriuose buvo punskiečių lietuviška spauda ir kita informacija.

Besidairydamas nuėjau kiek pavėluotai, bet dar radau vietą atsisėsti. Maistas buvo geras ir, žinoma, lietuviškas. Nežinia, kodėl aš leplelėjau: "Kaip "Seklyčioje"! Tuomet šalia sėdėjusi jauna ponija ar panelė, St.Peterburgo (Rusija) atstovė, kreipėsi į mane: "Tai jūs esate iš Čikagos?" Ir ji pradėjo apie Marquette parką ir "Seklyčią" kalbėti. Ji Čikagoje kurį laiką gyvenusi, mūsų kultūrinė veikla.

(Nukelta į 7 psl.)



Prie Punsco Kovo 11-osios gimnazijos atvykstančių PLB seimo dalyvių laukia moksleiviai. Priekyje – Punsco valsčiaus viršaitis K.Baranauskas J.Žygo nuotr.



PLB valdybos pirmininkas Vytautas Kamantas ir vicepirmininkė Milda Lenkauskienė su Lenkijos lietuvaitėmis prie Seinų bazilikos



Punskietis mokytojas Juozas Vaina.

J.Žygo nuotr.

FOR RENT

half duplex, side by side
250th & Lakeshore.
LVG./DNG ROOM
2 BD. up BSM.
Stove & Refrig.
Security 1st mos. rent
550 mo. & utils.
tel: 975-9413
Leave a message

PARDUODAMAS BUTAS

Vilniuje, Justiniškių rajone
parduodamas
4 kambarių butas.
Besidominčius prašome
kreiptis tel. Vilniuje:
011-370-2-228091
arba vakarais Amerikoje:
(413) 549-0619

PASAULIO LIETUVIŲ SEIMAS

(Atkelta iš 6 psl.)

o gal būt "Seklyčioje" net ir dirbusi. Pasirodo, kad pasaulis yra labai mažas.

Po pietų vėl lipome į autobusus, nes turėjome su Punsco kraštu susipažinti. Beje, punskiečiai save laiko džūkais. Mūsų autobusan įlipęs vadovas punskietis buvo labai šnekus ir gerai susipažinęs su krašto praeitimi. Kalbėdamas apie Punsco ir Seinų praeitį, jis pažymėjo, kad tai buvęs jotvingių kraštas ir jo vietovardžiai yra jotvingiški. Kovose su kryžiuočiais ir lenkais jų skaičiui sumažėjus, į tas vietas kėlėsi džūkai. Jie šiame krašte gyvena gal jau penketą šimtų metų. Lenkai pradėjo plisti tik po Pirmojo pasaulinio karo. Dvarai, kurie tame krašte buvo, pasikeitus sąlygoms, nebegalėjo išsilaikyti. Jų žemes perėmė arba supirko valdžia, kuri jas išdalino buvusiems legionieriams – pilsudskininkams. Palydovas sakė, kad lenkai jų kraštą laiko "žaliaisiais Lenkijos plaučiais".

Tuose slėniuose buvo dar ledynų palikimo akmenų. Pačius didžiausius ant kalnelių užtraukė traktoriais. Iškalė juose lietuviškus įrašus, o ant kai kurių ir metalinius lietuviškus kryžius uždėjo. Tokiu būdu apylinkėje yra įvairių paminklų: Lietuvos nepriklausomybei, knygnešiams ir kt. Kas norėtų pamatyti tikrą buvusią Lietuvą, ypač Suvalkiją, turėtų į Punsco kraštą nuvykti. Kaimai dar nesunaikinti, neapdirbti ir svėrėmis pražydusių dirvonų niekur nesimatė. Nesimatė ir laukuose dirbančių. Ūkiai – me-

chanizuoti, beveik kiekviename kieme po porą traktorių. Tad mažiau ir darbo rankų reikia.

Ūkininko sodyba, į kurią mes užsukome, daugiau palivarką primenanti, tik su tokiu skirtumu, kad joje daugiau kultūros. Didžiavosi ne herbais, bet rinkinių knygų spintomis. Buvo, lyg Velykoms, geros vaisės parengtos. O pasivaišinus ir, žinoma, kur yra dr. Petras Kisieliūs, ten yra ir daina!

Ilgai negaišę ir su maloniais šeimnininkais atsisveikinę, turėjome toliau važiuoti. Iš tos vaišingos Stoskeliūnų – Kampuočių kaimo sodybos – visi pilni geriausių išpūdžių išėjome. Kol bus tokie ūkininkai, tai Punske lietuviybė dar ilgai laikysis. Dar ratą po lietuviškus kaimus apsukę, važiovome Seinų aplankyti. Dabar Seinai yra jau beveik visai sulenkinti. O 1919 m. lietuviybės centras buvo ne Vilniuje ir net ne Kaune, bet Seinuose. Lenkinimo "nuopelnas jų vyskupams priklausė".

Prie Seinų bazilikos vyksta dideli remonto darbai. Tvarkoma ne tik pati bazilika, bet ir aplinkui ją esanti mūrinė, gana aukšta tvora. Kadangi bazilika buvo tuščia, tai mes netrukdomi ją apžiūrėjome. Dešinėje pusėje esančioje koplyčioje palaidotas vyskupas Antanas Baranauskas. Sienoje yra lenta su lenkišku įrašu. O apačioje jos kabėjusi lenta su lietuvišku įrašu dėl "remonto" buvo nuimta. Tas lietuviškas įrašas

lenkams yra rakštis po nagų. Bet vyskupą A. Baranauską turėtų ir lenkai pagerbti, nes jo dėka ten atsirado ir ragus užsiaugino lietuvių ėdikas Romuald Jalbzykowski. Lenkija, Jalbzykowskio nuopelnus įvertindama, 1938 metais apdovanojo jį aukščiausiu ordinu. Ta proga Lenkijos spaudoje buvo rašyta, kad jo veikla Seinuose prilygo dviem kariuomenės divizionams.

Koplyčia uždaryta grotomis, per kurias galima gerai matyti. Prie tų grotų pastovėjus ir Br. Nainiui PLB vardu padėjus gėlių puokštę, susirinkusieji sugiedojo "Marija, Marija". Tautiniais rūbais pasipuošusios mergytės padeklamavo ir padainavo. Užbaigai visi susirinkusieji sugiedojo "Kristau, pasaulio valdove".

Iš bazilikos važiovome į kapines, kur buvo pagerbti Lietuvos kariai, žuvusieji kautynėse prie Seinų. Vietiniai paaiškino, kad žuvusiųjų buvo daug daugiau, bet vėliau jų palaikai perkelti į Lietuvą. Grįždami pravažiovome pro Lietuvos konsulatą ir matėme gatvę einantį konsulą su žmona. Jie mūsų autobusą pastebėjo ir mums pamojo. Pravažiuodami matėme buvusių kunigų seminariją, kurią lankė daugelis Lietuvai nusipelnusių kunigų. Taip pat matėme ir tą namą, kuriame buvo spausdinamos lietuviškos knygos, žurnalai ir laikraščiai. Iš Seinų šviesa į Lietuvą sklido!

(Bus daugiau)

Juozas Žygas

Satisfaction in the Land of Opportunity

Answers for U.S. Immigrants and refugees



"This book will help you find a new world, without losing yourself in it."

-- Dr. Jonas Jasaitis, Editor, DIRVA

"Some extremely valuable insights and explanations of cultural differences..."

-- Amy Southwick, English Language America

"Full of resources and proven strategies for a quick adjustment."

-- Judy Priven, author of Hello! USA

Over one million new immigrants come to the U.S. each year. Finally – here is a book that teaches the personal and professional strategies necessary for success in America. Based on expert advice in areas of education, money, health, relationships, careers. The author, Raimonda Mikatavage, came to USA from Lithuania. Her work has been applauded with a Governor's Citation from the State of Maryland.

Simple format, in simple English; understood by readers with limited English proficiency.
208 pages, 8 1/2 x 11, ISBN: 0-9647213-6-8 (Pub: July '97)

To order this book, send \$19.95 plus \$2 for shipping within the U.S., \$6 for shipping outside the U.S. For each additional book, add \$1 for shipping. (Personal, bank, and traveler's checks accepted.) Send to:

Melodija Books
P.O. Box 689
Hampstead, MD 21074 USA

Tel. (410) 374-3117 Fax. (410) 374-3569

E-mail: raimonda@atscom.net

Give the gift of knowledge!

"LIETUVA KAIP SAPNAS"

Algirdas Gustaitis – "Lietuva kaip sapnas", – Pirmoji Amerikos knygų paroda Vilniuje. Išleido Viliaus Užtupo leidykla, Žirmūnų 104-77, Vilnius – 1997 m. Viršelio dailinkas Viktoras Bakšys. Tiražas 1,000 egz., kaina – sutartinė.

Algirdas Gustaitis yra plačios skalės žurnalistas ir įvairių temų knygų rašytojas (vaikams ir suaugusiems). Be to, jis yra daug laiko paskyręs ir lietuviškų žemėlapių sudarymui. Taigi, nenuostabu, kad ir naujoji jo knyga – lyriška antraštė, bet reporterišku stiliumi pateiktas vienos kelionės aprašymas. Keliones aprašančių knygų jis yra išleidęs keletą, tačiau šioje svarbi ne tiek pati kelionė, kiek pirmasis kultūrinio pobūdžio įvykis tarp Amerikos ir Lietuvos, nors tuo metu oficialiai dar sovietinės.

Knyga – kietu viršeliu, papuoštu gražiu lietuvišku



Rašytojas Algirdas Gustaitis (dešinėje) su žurnalistu Juozu Kojeliu Los Angeles mieste (1997 m. vasario 2 d.)

J. Jasaičio nuotr.

kryžiumi. 135-uose vidutinio didumo puslapiuose – daug lakoniškos informacijos. Vien pavardžių ir pavadinimų vardynui bei turiniui skirta 10 puslapių. Žinios apie autorių ir jo parašytus darbus užima 2 psl., didesnių ir ma-

žų nuotraukų – 59, atspaudų, iliustracijų – 13. Atspaudai iš laikraščių, knygų, laiškų – smulkiais raidėmis. Yra net ir prezidento G. Bush žmonos Barbaros laiškas – atsakymas į jai rašytą knygos autoriaus laišką.

Rašytinio teksto apie patį kultūrinį įvykį knygoje ne tiek daug. O tas įvykis – 1989 m. rudenį Vilniuje įvykusi Amerikos autorių knygų jaunimui paroda, pristatyta su garsiu plakatu: "Give us books, give us wings!" Buvo paaiškinta, kad tai – "a cultural presentation of the United States Information Agency (USIA)". Girdi, ponio Barbara Bush tuo metu propagavusi jaunimui skirtų skaitinių platinimą – parodas po įvairias valstybes, taipgi ir po Sovietų sąjungą. Paroda įvyko Maskvoje ir 1989 m. spalio mėnesį Vilniuje – tuo metu dar sovietinėje Lietuvoje.

Trys parodos palydovai amerikiečiai nuvežė 650 knygų anglų kalba. Pasikvietus lietuvių Algirdą Gustaitį, šioje parodoje išstatytos ir jo penkios knygeles apie Algį Trakį ir Taksuką Šleivį lietuvių kalba, skirtos lietuviškai skaitantiems vaikams.

Iš knygos teksto gali suprasti, kad tai buvo ne politinis, o kultūrinis įvykis. Atrodo, ir autoriui nebuvo aišku, kodėl jis parinktas tos parodos Vilniuje vadovu. Jis sakosi nustebęs, kai VLIK'o pirmininkas iš Floridos telefonu pranešęs, kad buvę keli kandidatai autoriai, bet parinktas jis. Net visos kelionės išlaidos padengtos.

Knygoje A.Gustaitis gyvai, lengvu reporterio stiliumi aprašo pačią kelionę lėktuvais, išpūdžius, patirtus keliaujant automobiliu, Vilniaus, Kauno, Lazdijų ir kitų Lietuvos vietų gražiuosius vaizdus, rudens gamtą, jį sutikusią žmonių nuoširdumą. Dažnai autorius įterpia savo nuomonę apie tautos pavergėjus ir apie visų lietuvių svajojamą laisvę...

[domu, ar šią knygą – su daugybe vardų ir drąsiomis autoriaus pastabomis – būtų

(Nukelta į 8 psl.)

PASIVAİKŠČIOJIMAI PO ŽALIUOSIUS RŪMUS

Orinoco avantiūra

Jonas Dunduras
(Tėsinys)

Ją šimtmečiais naudoja ne tik indėnai ir kolonistai, bet ir miestiečiai. Ir kalbama, kad labai sėkmingai.

Grįžtant prie turgaus vaisių pasiūlos, negaliu paskubomis prabėgti pro vieną garsų, beveik legendinį vaisių bendrijos narį – Durian. Jo "legendinė", vaisiuose gana reta savybė – smarvė. Durian kvapas net ir mano nosiai, gana liberaliai blogiems kvapams, primena "aromatą", sklindantį iš blogai prižiūrėtų įstaigų, kurių durys yra žymimos "OO" ar "WC" ženklais. Bet šio vaisiaus skonis yra savitai egzotiškas, neturintis panašumo į ką nors kitą. Yra sakoma, kad prie Durian galima priprasti panašiai, kaip priprantama prie kai kurių klaikaus aromato sūrių. Pavyzdžiui, Limburger sūrio mėgėjai tikriausia neturėtų jokių sunkumų, norėdami pasidaryti Durian vaisių valgytojais.

Tęsiant kalbą apie malonius ir atstumiančius aromatus, užtektų paminėti tik tris: "Arbol Mierda", "Hormiga Mierda" ir "Hoatzin". "Arbol" ispaniškai reiškia medį, o "Mierda" ispaniškai reiškia tą patį, kas prancūzų kalboje išreiškiama žodžiu

"Merde". (Šio laikraščio jautrumas geram skoniui neleidžia pateikti tiesioginio vertimo į lietuvių kalbą.) "Hormiga" ispaniškai reiškia skruzdėlę. Ar ant *Hormiga Mierda* užlipus, ar bandant ją nuo savęs nubraukti, ar bent mažą *Arbol Mierda* šakelę nulaužus, pasklinda toks aromatas, apie kurį net ir nelabai inteligentiškoje kompanijoje vengiama kalbėti. O štai *Hoatzin* yra mažo kalakuto dy-paukštis su keista plunksnine skiautere, kuris apie savo buvimą ant tos ar kitos šakos, aplinkai skelbia per kūno smarvę. Tai jį apsaugo nuo medžiotojų. Į blogą indėnų nuomonę apie jį *Hoatzin* nekreipia dėmesio.

Tiesa, kai kuriuose Pietų Amerikos didesniųjų miestų viešbučių kambariuose yra iškabintas prašymas: nesi-vesti į kambarį viešbutyje neregistruotų moterų ir neat-sigabenti Durian vaisių.

* * *

Gražioje aikštėje prie-šais saleziečių bažnyčią, ap-suptoje gubernatūros ir poli-cijos pastatų, stovi pamink-las didžiajam išlaisvintojui Simon'ui Bolivar'ui. Visuose Pietų Amerikos miestuose, miesteliuose ir net kai ku-riuose kaimuose didesniais ar mažesniais paminklais yra pagerbti didieji Pietų Ameri-kos išlaisvintojai iš Ispanijos viešpatavimo: Simon Boli-var, Jose San Martin ir Jose Antonio Suicre. Jie yra tauti-niai ir valstybiniai šventieji, pagerbti paminklais, aikščių, gatvių ir net miestų vardais. Tačiau jiems gyviems esant, jų idealistiniai troškimai ir planai apie išlaisvintos ispa-niškosios Pietų Amerikos poli-tinę ir socialinę struktūrą

neišsipildė. Nusivylęs San Martin savo pastangų vaisius taip susumavo;

"Mano 24 metus trukę bandymai skleisti laisvės idėją baigėsi niekuo kitu, kaip nelaimėmis. Laisvė? Leisk dviejų metų vaikui pa-žaisti su dėže skustuvų ir pa-matysi, kas atsitiks!"

Simon'o Bolivar'o nusi-vylimas buvo dar skaudesnis:

"Amerikoje nėra geros valios nei tarp žmonių, nei tarp valstybių. Sutartys yra tik popieriaus lapai, konstitu-cijos – tik knygos, rinkimai – muštynės; laisvė – anarchija, o gyvenimas – tik kankynė."

Iš pažiūros Puerto Aya-cucho ekonominė būklė yra visai nebloga. Ją sąlygoja išskirtinis federalinės val-džios dėmesys šiai pionieri-nei teritorijai, kurios vysty-muisi Venecuela teikia ypa-tingą reikšmę. Kadangi be keletos smulkių mechaninio pobūdžio dirbtuvėlių ir poros limonado pilstytuvių čia nėra jokios rimtesnės pramonės, visai suprantama, kad ir rim-tesnio darbo pasiūlos nėra ir greitai nebus. Valdžia, ska-tiandama teritorijos koloniza-vimą, yra prikūrusi daugybę pusiau fiktyvių darbų, pozici-jų bei pareigų. Vietiniai tvirtino, jog apie devyniasdešimt procentų miesto gyventojų dirba valstybei.

Apibendrinant galima pasakyti, kad gyvenimas čia rieda pakenčiamai: matomų vargo apraiškų – maža, alaus geriama sočiai, gamyboje dirbama lėtai, bet šokama ... jautriai ir daug. Visur ausis kutena (arba kankina) Guar-rachos, Pasillos, Cumbijos, "repo" ar "roko" lyrika, kiek-vienai atvirai ausiai skelbian-ti, esą vienintelis žmogaus egzistencijos tikslas yra šok-ti, dainuoti, mylėti ir po to ...



Ramiai plaukia Orinoco. Tolumoje matyti Duida kalnas

vėl šokti, dainuoti ir vėl my-lėti – pagal Perpetuum Mobi-le principą.

* * *

Priešingame – vaka-riniame – Orinoco krante, tie-siai prieš Puerto Ayacucho, Kolumbijos teritorijoje snau-džia nedidelis, porą, o gal trejetą negrįstų gatvėlių turin-tis miestelis vardu Casuarito. Casuarito gyvavimas pagrįs-tas jo ekonominiu suaugimu su Puerto Ayacucho. Abi pu-sės turi komercinių interesų – legalių ir visai nelegalių, vie-nų pas kitus. Kadangi kai ku-rių gaminių kainos abiejose sienos pusėse skiriasi, abipu-sis komercinis judėjimas yra gana gyvas. Valstybinės sie-nos perėjimo ceremonias yra paprastas: Venecuelos pasienio policija užregistruo-ja žinias iš asmens dokumen-to, išvykos datą ir laiką. Štai ir viskas. Yra tikrai viena sa-lyga: reikia grįžti į Venecualą iki tos dienos vidurnakčio. Motorinis laivelis, surinkęs jam komerciškai pakankamą keleivių skaičių, per dešimtį minučių įveikęs kilometro pločio Orinoco upę, perkelia juos į stačią Casuarito pa-krantę. Kolumbijos pusėje sienos kontrolė – paviršuti-niška, netgi atsitiktinė: per keletą persikėlimų vos vieną kartą Kolumbijos pasienie-čiai žvilgtelėjo į mano pasą.

Užsieniečiui Casuarito yra tikrai asmeniško žingei-dumo dalykas, kai užsimanai pasidairyti Kolumbijos pusėje ar paprasčiausiai norisi iš-blaškyti nuobodulį, apėmusį ko nors ilgiau laukiant Vene-cuelos pusėje. Tame kelias-dešimt namų miestelyje ko

nors įdomaus tikrai nėra. Daugumos krautuvėlių siūlo-mos prekės yra taikomos vene-cueliečiams. Tiesa, pora parduotuvių turi gana geros kokybės originalių papuošalų moterims ir Boba odos ranki-nukų bei krepšių. Skubu pa-aiškinti, jog Boba yra ne tai, ką mažiau keliavęs skaityto-jas įtartų, bet roplys, kurio zoologinė vieta yra kažkur tarp krokodilo ir iguanos. Šiaip tame keletos išilginių ir skersinių gatvių metropolyje daugiau nėra ką veikti, iš-skyrus tai, kad gali kokios nors kantinos verandoje gurkšnoti gerą kolumbietišką alų, stebėti praeivius ir man-go medžių šakose nepadoriai ispaniškai besikolijojančias įvairiaspalves prijaukintas papūgas. Tačiau paskutiniam saulės krašteliui už Kolum-bijos horizonto pradingus, scena staiga pasikeičia. Tada, Casuarito pakraščiuose die-nos metu snaudusios kantinos staiga prabunda. Pragarišku trenksmu prabyla jų garsia-kalbiai šokių muzikos gar-sais, plačiai apylinkei ir Ve-necuelos krantui skelbdami ateinančios nakties įdomybių pradžią. Nuo Venecuelos kranto vienas po kito atsipa-laiduoja linksmybių ieškotojų laiveliai, gatvėje pasirodo pirmieji džipai su apylinkės rančų berais. Casuarito merginos spraudžiasi į kuo anksčiausias ir trumpiausias sukneles, o dangiškosios dva-sios ir tamsiosios pragaro jė-gos užima savo pozicijas, kad vėl pratęstų niekada nesibai-giančias grumtynes.

(Bus daugiau)

"LIETUVA KAIP SAPNAS"

(Atkelta iš 7 psl.)

buvę įmanoma atspausdinti tuoj po anos amerikiečių knygų parodos Vilniuje 1989 m. gale? Be abejo, ši visa in-formacija priimtina dabar – 1997 m. viduryje.

Tačiau Alg. Gustaitis beveik nieko nepasako apie toje parodoje pristatytus ame-rikiečių autorius ir jų knygas jaunimui: kokio jos pobū-džio, ar gerai išleistos, me-niškai iliustruotos... Atrodo, lyg šios knygos autorius to-kios informacijos net neturė-jęs. Tik kaip lietuvis rašyto-jas, gyvenantis Amerikoje, pats išleidęs kelias vaikams knygeles, buvo parinktas ly-dėti amerikiečius ir dalyvauti parodos atidaryme M. Maž-vydo bibliotekoje Vilniuje (niekur kituose miestuose).

Jam teko pasakyti kalbą ir dalyvauti spaudos konferen-cijoje.

Knygos teksto didžiuma – asmeniniai autoriaus susiti-kimai, išpūdžiai, nuostaba dėl netikėtų pasimatymų su arti-maisiais. Ir kodėl knygos ant-raštė – "Lietuva kaip sap-nas"? Ar kad autorius ilgai jos nematė? Ar ji atrodė jam nuostabiai graži? Ar lietuviai rodė nepaprastą entuziazmą dėl to amerikiečių kultūrinio įvykio? Visa knyga dvelkia asmeniniais autoriaus jaus-mais, meile Lietuvai ir jos žmonėms. Visa tai vaizdžiai ir gyvai aprašyta.

[Idomus ir toks ameri-kiečių žygis. Kodėl užsienio lietuviai apie tai tada nežino-jo nei iš VLIK'o vadovybės,

nei iš amerikiečių kultūrinės spaudos?

Alg. Gustaitis trumpai užsimena, kad Amerikoje yra žymių lietuvių – knygų vai-kams ir jaunimui autorių, kad gal ne vienas pavydėtų jam – parinktąjam. Kodėl pavydėti? Juk parinktas tas, kuris pa-rinktas. Gerai, kad jis atliko šią pareigą. Gerai, kad kny-goje bent dabar apie šį idomų įvykį informavo, nors ir po septynerių metų.

Autoriaus kalba – suval-kietiška, taigi, artima bendri-nei. Retai tepamatysi kokią korektūros klaidelę. Neblo-gos nuotraukos. Daugelis su noru paskaitys ar bent pavar-tys. Ypač tie, kurie kelionių aprašymus mėgsta.

Alė Rūta



Juodojo vandens upė

Autoriaus nuotraukos

KEISTA...



Vladas Vijeikis

Lietuvos konstitucijoje įrašyta, kad užsimanęs būti prezidentu, turi pagyventi Lietuvoje tris metus. Mano draugas Florijonas tuo klausimu taip sako:

– Tik tris metus? Aš su savo žmona išgyvenau trisdešimt tris ir jos nesuprantu. Tris metus tai tik žadėjau ją vesti prie altoriaus. Per tuos tris metus tik tyrinėjau, kokią asmenybę man teks vesti per gyvenimo klystkelius. O pasirodė, kad ji lygiai tokias pačias mintis turėjo. Taip iki šiai dienai nežinia, kas ką vedžioja ir kuris kam vadovauja. Trys metai... KEISTA.

* * *

Pranešama iš Lietuvos, kad siunčiama kariuomenė į Baltarusijos pasienį, nes reikia sulaukyti nelegalių imigrantų bangą. Visi veržiasi į Lietuvą. Net nelegalių aziatų atsirado. O tuo tarpu lietuviai, apgule Amerikos konsulatą, prašosi į Ameriką. Kuriems nepavyksta gauti tą brangią vizą, važiuoja nelegaliai ir čia ieško būdų kaip gauti tą stebuklingą žalią kortelę. Jeigu taip reikalai klostysis, tai turėsime azijietišką Lietuvą ir lietuvišką Ameriką KEISTA.

* * *

Bloga žinia Lietuvos automobilių savininkams: planuojama "apdėti" mokesčiais. Valdžia numachi, kad išspaus 60 milijonų litų. Bet sakoma, kad 10 milijonų bus pavogta. Politikieriai ir biurokratai sukruto. Negalima apvilti valdžios. Reikia tuojau pradėti studijuoti būdus ir priemones, kaip tuos 10 milijonų nukreipti į savo kišenes. O gal būtų dar geriau, kad prisiminus stahanovietiškus laikus, "produkciją" padvigubinti ar net patrigubinti. Valdžios nurodymų reikia klausyti. KEISTA.

* * *

Viso pasaulio dėmesys atkreiptas į pasaulio palubėje skraidantį palydovą "Mir". Tai rusiškos gamybos aparatas, kuriame priimtas ir amerikietis. Specialistai sako, kad tas "Mir" – kaip senas automobilis: pilnas visokių bėdų. Visą laiką kas nors sugenda. Ta proga prisimintini laikai,

kada sovietai gąsdino savo raketomis. Esą turėjo tokias, kad panorėję galėjo nušluoti nuo žemės paviršiaus Vašingtoną, Niujorką, Čikagą. Užtektų tik paspausti sagutę. Turint mintyje blogą "Mir" konstrukciją, galėjo atsitikti, kad ta baisi raketa būtų nutūpusi ant Maskvos, jeigu raudonosios armijos pareigūnas būtų paspaudęs ne tą "guzikėlį". O gal raketa nebūtų net pakilusi nuo žemės? Kadangi nebuvo išbandyta, tai galima spėti, kad taip būtų ir buvę. Amerikiečiai be reikalo baiminosi. KEISTA.

* * *

Buvę dypukai labai susirūpinę, kad Lietuvos laikraščių negali skaityti be žodynų. Visokias svetimybės per kelis dešimtmečius stengėsi išvyti iš savo galvų, o dabar štai jos pasivijo per Atlantą. Jeigu taip eis toliau, tai Amerikos lietuvis, nuvykęs į savo išsvajotą tėvynę, turės samdytis vertėją. Amerikoje lietuviai iš kailio neriasi, kad išlaikytų gryną lietuvių kalbą, o Lietuvoje deda visas pastangas, kad paverstų ją "tarptautine". Gal reikėtų prisiminti gerokai užmirštą esperanto kalbą. Visiems būtų lengviau. KEISTA.

* * *

Teko išgirsti, kad saujelė buvusių sovietinių koncentracijos lagerių kalinių labai nori, kad Lietuvos prezidentu būtų išrinktas buvęs Lietuvos komunistų partijos generalinis sekretorius. Kokia trumpa atmintis! Užmiršo, kad ta partija juos pasiuntė ten, kur baltos meškos sunkiai išgyvena.

Yra žinoma, kad jų vadas koncentracijos stovykloje neblogo gyveno, bendradarbiaudamas su kalintojais. Gal jam prisiminė tos lengvos dienele, kada nereikėjo dirbti ir rūpintis kasdienine duona? Kai kam kalėjimai nėra tokie baisūs, kaip juos piešia. Man teko susidurti kalėjime su sovietiniu inžinierium ir jis pasakė: "Aš čia būčiau labai mielai, tik kad raktas būtų iš mano pusės. Nerakinčiau, bet būtų smagiau" KEISTA.

* * *

Įprasta žinia iš Lietuvos. Apie kyšininkavimą. Šiuo kartu kalbama ne apie kokią eilinę mafijozą, bet apie buvusį karo vadą. Jis esą paėmė geroką pluoštą dolerių. Ir visas tas spektaklis buvo įrašytas juostoje. Tai koks jis karo vadas jeigu nesusiprato, kad čia gali būti ir pinklių? Karo atveju jis būtų ne tik nenaudingas, bet net pavojingas savaipusei. Daug gudresnis buvo generolas Vitkauskas. Jis tuojau pat perėjo į nugalėtojų pusę. KEISTA.

* * *

Sporto žinių pranešėjai iš Lietuvos džiaugsmingai praneša apie lietuvių sportininkus, kovojančius Ispanijos, Amerikos, Italijos sporto klubuose. Ne tiek apie laimėjimus ar pralaimėjimus, bet apie jų atlyginimus. Itariu, kad mokytojai ar net daktarai pavydžiai klausosi apie tas riebias sumas. Tad ar nereikėtų sporto skyrių perkelti į finansines žinias? KEISTA.

* * *

Buvusioje Jugoslavijoje vyksta nemalonūs dalykai. Serbai žudo kroatus, kroatai musulmonus ir dar kitaip. Jungtinės tautos tuo labai susirūpino. Pasiuntė kariuomenę ir ėmė gaudyti karo nusikaltėlius. Tas veiksmas labai sunkiai vystosi. Karo nusikaltėliai sau ramiai toliau gy-

vena ir net per televiziją pasirodo.

Netolimoje praeityje gyveno pats didžiausias žmogžudys Stalinas. Ar jį kas gaudė, ar jis buvo smerkiamas? Atvirkščiai, su juo buvo glaudžiai bendraujama. Jis ramiai mirė savo lovoje. Lietuviška patarlė teisinga. "Didžiųjų vagių niekas neliečia, mažuosius karia". KEISTA.

* * *

Izraelyje pakilo šurmulys: Lietuvos seimo atstovas žydas vedęs lietuvaitę. Tai didelis nusikaltimas! Bet kur tie nusikaltėliai prieš lietuvių, kurie dabar ramiai gyvena Izraelyje? Tiek nukentėję nuo rasizmo, dabar patys pasirodo besą aršūs rasistai. KEISTA.

* * *

Iš po nakties ant savo

ĮVAIRENYBĖS

Skyrelį tvarko G.Juškenas

GYDYTOJŲ GEGUŽINĖ

Rugpjūčio 17 d., sekmadienį, Ohio valstijos lietuviai gydytojai su šeimomis suvažiavo į vidurvasario gegužinę dr. Algimanto ir Romos Čepulį jaukion sodybon, Willoughby Hills, Ohio. Ten visus skaniai pavaišino OLG draugijos moterų pagalbinės grupės narės. Aptarti OLG draugijos veiklos reikalai, užsiminta apie rudens suvažiavimą, susipažinta su dr. Nelės Juškėnienės per ilgus metus sukauptą OLG draugijos veiklos – spaudos iškarpų ir nuotraukų – albumu.

Ohio Lietuvių gydytojų draugijos metinis suvažiavimas, kultūrinės premijos įteikimas ir pietūs bus lapkričio 9 d. 12 val. Lietuvių namuose, Cleveland'e. Mišios už mirusius draugijos narius bus aukojamos lapkričio 9 d. 10 val. ryto Dievo Motinos bažnyčioje. Ger.J.



Ohio lietuvių gydytojų gegužinės dalyviai domisi dr. N. Juškėnienės sudarytu albumu. Iš kairės: A. Maurutienė, dr. A. Čepulis, dr. V.Skrinskienė ir dr. J.Stankaitis G. Juškėno nuotr.



Ohio lietuvių gydytojų gegužinės dalyviai. Iš kairės: dr. J. Skrinska, dr. N. Juškėnienė, dr. A. Aželis, dr. J. Stankaitis, dr. D. Degesys, dr. R. Degesienė, p. Aželienė ir p. Gruzdienė. Stovi dr. V. Maurutis, A.Maurutienė ir dr. V. Gruzdis G. Juškėno nuotr.

VYSKUPIJOS 150-MEČIO IŠKILMĖS

Balandžio 23-ąją – Šv. Jurgio dieną – Cleveland'o vyskupija Šv. Jono Evangelisto katedroje pradėjo jubiliejinius – 150-uosius metus. Sukaktuvių iškilmių ciklas tęsis iki 1998 m. balandžio 23 d.

Rugpjūčio 17 d., sekmadienį, iškilmės buvo Cleveland'o miesto centre – "Celebration on the Mall". Pradėta Mišiomis Public Hall salėje. Jas aukojo vyskupas Anthony M. Pilla kartu su į šią šventę suvažiuusiais vyskupais ir kunigais iš 50-ties JAV vyskupijų. Mišiose meldėsi 7,000 katalikų, atstovaujančių 236 vyskupijos parapijas. Vašingtono arkivyskupas kardinolas James Hickey at-

stovavo popiežių Joną Paulių II.

Mišiose buvo procesija, kurioje dalyvavo 236 parapijų atstovai, nešę vėliavas. 1895 m. įkurtos lietuvių Šv. Jurgio parapijos vėliavą sukūrė ir pagamino Živilė Vaitkienė, o Mišiose ją nešė Beatričė Pautienienė. Po Mišių miesto aikštėse žadėtas pažmonėjimas neįvyko dėl lietaus. Apie tai vyskupas A. Pilla pasakė: "Dažnai savo gyvenime mes norime daug ką patys kontroliuoti, tačiau viskas yra Dievo žinioje. Atėina lietus, nors mes jo neplanuojame". Tiesa, sutemus ten buvo fejerverkai, kuriuos matėme televizijos laidoje.

Ger.J.



Cleveland, OH katalikų diecezijos 150-mečio minėjimas. Cleveland Public Auditorium iškilmingas Mišias laikė šios diecezijos vyskupas Anthony M. Pilla. V. Stankaus nuotr.



E. Nainienė skaitė sveikinimą tikintiesiems lietuviškai V. Stankaus nuotr.



Cleveland, OH katalikiškosios diecezijos 150-mečio minėjime. Antra iš kairės – vysk. A. Pilla motina. Greta jos – Ohio gubernatorius G. Voinovich su žmona Janet V. Stankaus nuotr.

ĮVAIRENYBĖS

1997 METŲ FOTO KURSAI

Nuo 1887 m. veikianti foto mėgėjų draugija (Cleveland Photographic Society) netrukus pradės foto kursų rudens semestrą. Veiks dvi atskiros klasės: 1) fotografijos pagrindai ir 2) foto ryškinimo technika. Pirmoji – foto pagrindų – klasė prasidės darbą rugsėjo 16 d., o antroji klasė – rugsėjo 18 d. Dėstys patyrę ir pasižymėję CPS nariai. Paskaitos vyks CPS patalpose, 1549 Superior Avenue, vakarais 7:30 – 9:45 val. Klausytojų skaičius yra ribotas. Norintieji pasiteirauti, skambinkite: Mr. Jim Kunkel

– 440/843-7118 arba Mr. Bob Burns – 440/729-3314. Šių kursų brošiūrą rasite "Dirvos" knygyne. Ger.J.

ŠIMTAS METŲ ASPIRINUI

1897 m. rugpjūčio 10 d. Friederich Bayer & Co. chemikas Felix Hoffman pagamino pastovią acetylsalicilinės rūgšties formą (ASA), bandydamas rasti gydymą mišinį, kuris sumažintų jo tėvui artrito skausmus, bet kartu nesuerzintų skrandžio. Jo tėvas nepakentė "sodium salicylate" vaisto, kuriuo tuo metu buvo gydomas artritas. Taip Hoffmann sudarė naują ASA formą, kuri mažino

karščiavimą ir skausmą.

Bayer įsteigė bendrovę dažams gaminti 1863 m. Wuppertal mieste, Vokietijoje. Jis leido savo chemikui daryti bandymus su įvairiais chemikalais, kad nustatytų ar jie tinka kitiems tikslams, o ne vien dažams gaminti.

Per porą metų Bayer suprato ASA vertę. Šis vaistas buvo užregistruotas "Aspirin" vardu. Toks vardas sudėtas iš "A" – "Acetyl"; "Spir" – pagal "spirea" (gluosnis), iš kurio gaunamas "salicin" ir "in" – įprasta galūnė vaistui.

Bayer aspirinas buvo pateiktas vandenyje tirpstančių tablečių pavidale šio šimtmečio pradžioje. Kaip vaistas jis sulaukė pasaulinio pasisekimo. Tokio vaisto dažniausiai prašydavo mūsų giminės Lietuvoje. Ger.J.

VIENO PASAULIO DIENA

Cleveland'o Rockefeller parke yra savita kultūros darželių grandinė. Darželius globoja įvairių tautybių atstovai.

Spaudos žiniomis šią vasarą indai įrengs savo darželį šalia suomių darželio. Kasmet tie darželiai rengia bendrą šventę – Vieno pasaulio dieną (One World Day), kuri šiemet bus rugsėjo 14 d., sekmadienį. Šiemet Lietuvių kultūros darželis tą dieną švęs 60 metų veiklos sukaktį.

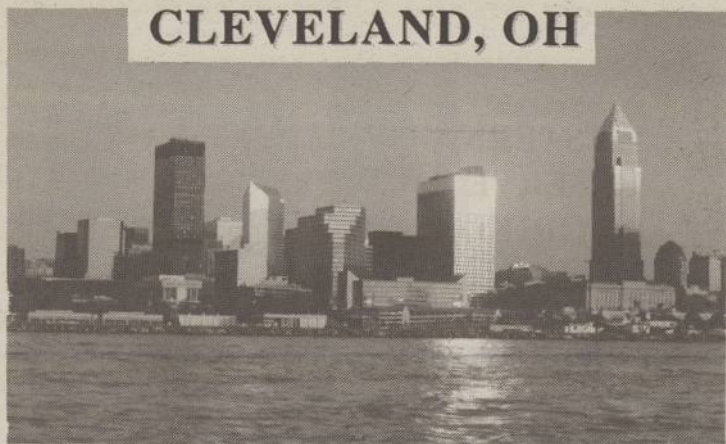
Lietuvoje yra daug žymių istorinių ir šventų vietų,

kurias lanko minios vietinių gyventojų bei turistų iš užsienio. Cleveland'e viena iš lietuvių šventovių yra Kultūros darželis su J. Basanavičiaus, V. Kudirkos ir Maironio paminklais, Gedimino stulpais bei Birutės fontanu. Visus kviečiame į Vieno pasaulio dieną, rugsėjo 14 d., sekmadienį nuo vidurdienio iki 5 val. p.p. Ger.J.

A. † A. VLADUI BAČIULIUI

mirus, mielą ALDONĄ BLIŪMENTALIENĘ, dukrą GIDONĘ STEPHENS, jų šeimas bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame

Jadzė Dautienė
Bronė ir Benjaminas Paulioniai
Jonas Rastenis
Elza ir Vytautas Račkauskai
Irena ir Edvardas Rydėliai
Roma ir Henrikas Tatarūnai



RENGINIŲ KALENDORIUS

- RUGSĖJO 14 d., sekmadienį Cleveland'o Lietuvių bendruomenės valdyba ir Lietuvių Kultūros darželių komitetas rengia 60 metų kultūrinių darželių minėjimą per "One World Day"
- RUGSĖJO 21 d. – "Židinio" vyresnių skaučių renginys
- SPALIO 4 d. Cleveland, OH, Baltiečių komitetas rengia baltiečių draugystės vakarą Lietuvių namuose
- SPALIO 10-11 dienomis JAV LB Cleveland'o apylinkė surengs Lietuvių dienas. Atvyks Šiaulių pedagoginio instituto liaudiškos muzikos ansamblis "Saulė".
- SPALIO 18 d. Dievo Motinos parapijos salėje įvyks koncertas dienraščiai "Draugas" paremti. Ruošia JAV LB Cleveland, OH apylinkės valdyba. Dalyvaus solistai Aušra Cicėnaitė (sopranas) ir Vaidas Vyšniauskas (tenoras) bei akomponiatorė Eugenija Kuprytė
- SPALIO 18-19 d. – ne-
- mokami skiepai nuo gripo. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba
- SPALIO 25 d. – "Dainavos" stovyklos 40 metų sukakties koncertas
- LAPKRIČIO 15-16 d.d. Dievo Motinos parapijos salėje įvyks pirmosios lietuviškos knygos – Martyno Mažvydo "Katekizmo" sukakties minėjimas. Šventę ruošia JAV LB Cleveland, OH, apylinkės valdyba
- LAPKRIČIO 16 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos Rudens festivalis
- LAPKRIČIO 22 d., šeštadienį, Lietuvių namuose Lietuvių Karių Veteranų sąjungos "Ramovė" Cleveland, OH, skyriaus valdybos nariai rengia Lietuvos Kariuomenės dienos minėjimą
- GRUODŽIO 20, 21 d. – šv. Jurgio parapijos Kalėdinių kepinų pardavimas
- GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje

Vyresniųjų skaučių ŽIDINYS



kviečia visus į nuotaikingą ir linksmą pirmąjį šio sezono koncertą, kurio programą atliks

MUZIKOS KAPELA "TĖVIŠKĖ"
Iš Čikagos

Sekmadienį, rugsėjo 21 d., 4 val. popiet
Dievo Motinos parapijos salėje

Bilietai po \$ 6.00 platinami sekmadieniais – parapijos svetainėje ir koncerto dieną – prieš įėjimą

VISUS, VISUS LABAI KVIEČIAME!
PAŽADAM: BUS SMAGU!

VERTA APLANKYTI

Gerardas Juškėnas

- Rugsėjo 11 d. – Cleveland Sight Center: ikimokyklinių vaikų regėjimo ir suaugusiųjų gliaukomos nemokamas tikrinimas: 9:30–11:30 v.r. ir 1:30–3:30 v. p.p. Registruotis iš anksto. 1909 East 101 St. Tel. 216/791-8118.
- Rugsėjo 13 d. – Clownfest – Juokdario festivalis, 10 v.r. – 4 v. p.p. Cleve Metroparks Zoo, 3900 Wildlife Way. Tel. 216/661-6500.
- Rugsėjo 13 d. – Sorcerer's Apprentices – Burtininko pameistrai (plius vakarienė). Palace Theater. Rengia Cleve Ballet's Dancing Wheels. Tel. 216/621-2626.
- Rugsėjo 13 d. – Catfish Derby & Fishing Day – meškeriojimo varžybos, 8 v.r. – 1 v. p.p. Hinkley Lake, Hinckley Metroparks Reservation. Tel. 330/278-2122.
- Rugsėjo 13 d. – American Heart Assoc.: Lorain County Heart Walk – Širdies dr-jos vaikštynės Lorain apskrityje. 8:30 val. r., Day Dam Bridgeway Trail Lorain Metro Park. Tel. 216/791-7500, ext. 3307.
- Rugsėjo 14 d. – Children's Fun Day – Vaikų pokštų diena, Stearns Homestead, Parma. Nuo 1 v. iki 4:30 val. p.p. Tel. 440/845-9770.
- Rugsėjo 20 d. – Cleve CPR Task Force: "CPR Task Force: "CPR America Mass CPR Training" – Širdies ir
- kvėpavimo atgaivinimo nemokama programa. 8:30 v.r. – 5 v.p.p. Cleve Convention Center, 500 Lakeside Ave. Tel. 216/791-7500.
- Rugsėjo 20 d. – Juvenile Diabetes Found Int'l Cleve Chapter: Walk to Cure Diabetes – Jaunimo cukraligės draugijos vaikštynės. 7:30 val. r. Cleve Metroparks Zoo, 3900 Wildlife Way. Tel. 216/524-6000.
- Rugsėjo 20 d. – Walkathon for the Hungry and Homeless – vaikštynės badaujantiems ir benamiams padėti. Rengia Interchurch Council of Greater Cleveland. Tel. 216/621-5925.
- Rugsėjo 21 d. – Heights Heritage Home Tour – Cleveland Heights istorinių namų lankymas. Tel. 216/321-6775.
- Rugsėjo 21 d. – Fallfest – Rudens festivalis. 11 v.r. – 5 v.p.p. Cleve Metroparks Rocky River Reservation. Tel. 440/734-6660.
- Rugsėjo 21 d. – American Heart Assoc.: Lake County American Heart Walk – Širdies draugijos vaikštynės Lake apsk. 8:30 val. r. Lakeland Community College. Tel. 216/791-7500.
- Rugs. 23 d. Western Square Dance – Vakariečių tautiniai šokiai. Bay village Community House. Tel. 216/521-

4883.

- Rugsėjo 24 d. – Firestone Winery Gourmet Wine-maker Dinner – Firestone vyninės smagurių vakarienė. 7:00 v.v., 1146 West Highland Rd. Sagamore Hills. Tel. 330/467-2243, ext. 3023.
- Rugsėjo 27 d. – 100th Anniversary Celebration of Squire's Castle – Squire pilies 100 m. sukakties šventė. Nuo vidurdienio iki 7 v.v. Squire's Castle Picnic Area, North Chagrin Reservation. Tel. 440/473-3370.
- Rugsėjo 27 d. – Fairview Health System: "Women's Health Day" – Moterų sveikatos diena. 8:30 v.r. – 2 v. p.p. Cleve Airport Marriott. 4277 West 150 Str. Tel. 216/476-7212.
- Rugsėjo 27-28 d. – Cleveland National Air Show – Aviacijos šventė. Burke Lakefront Airport. Tel. 216/781-7469.
- Rugsėjo 28 d. – Fallfest – Rudens festivalis. 11 v.r. – 5 v. p.p. Cleve Metroparks Brecksville Reservation. Tel. 440/526-1012.
- Rugsėjo 28 d. – Walk to Cure Diabetes – Jaunimo cukraligės vaikštynės. Lake Farm Park, Kirtland. Tel. 216/524-6000. Ger.J.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**

passports • visas • prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:



LITMA IMPORT EXPORT
639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119
216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU
LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALNINGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

Born To Travel



RITA STAŠKUTĖ

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1997

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser



17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530



ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

DIRVA

SKAITYKIME
IR PLATINKIME
"DIRVĄ"

WESTERN
RESERVE
ISTORIKŲ
DRAUGIJA

Paskutinė skiltis Liežuvis karužėn išjoja



Kristina Bjerknes

"Mandagumas – tai tik gerai sutvarkytas abejingumas." Paul Valery

Patikėsit, ar ne, bet mano pačios liežuvis dažnai bėdos pridaro. Būdavo, lepteliu tėčiui kokį žulų pastebėjimą ar neišskentusį mamos gėlėtą, čaro močiutės laikų suknelę sukritikuojau. O ką ir bekalbėti apie kasdienines erzelines su jaunesne sese arba ginčus su draugais. Kyštelio žodį ar kitą ten, kur nederia, ir še tau: užsitraukiu gėdą tarp artimųjų visai savaitei.

Amerikon atvykus, ėmė mano įžuliusis draugužis ir sustreikavo! Net ir kaip norėdama, negaliu žodžio išlemti. Visi aplinkui šukčioja: "Ačiū!", "Atsiprašau!", "Iki pasimatymo!". Aš – nė žodžio.

Dažnas, "atsiprašau" sakymas, vėl ir vėl ant kojos mina ar ant kupros kariasi. Kitas, norėdamas pašnekovu

greičiau atsikratyti, maloniai šypteli: "Iki pasimatymo!" Aš ir tikiu: laikiu nesulaukiu žadėtojo pasimatymo. Laikui bėgant, padarau išvadą: visi pomirtiniame gyvenime pasimatysime!

– Na ir laukine! Neišauklėta!, – baisėjosi manimi amerikiečiai, kai į kiekvieną šypseną "dėkui" neatsakydavau. Atsirado ir tokių mandaguolių, kurie nutarė mane įmantraus etiketo išmokyti. Kai užmiršdavau "ačiū" pasakyti, įžuliai primindavo: "Nėra už ką!" Nuraudusi kiūtinau kamputin: iš kur man, nemokšai, žinoti; čia juk žmonės – protingesni...

Kita visuomenė – kitas supratimas. Amerikoje labai svarbūs pokalbiai bei savęs išreiškimas. Čia dalykiškas bendravimas pagrįstas trumpalaikiais santykiais: susipažinai, gavai reikalingų žinių ar pagalbą ir – sudie.

Norėdamas gerą išpūdį padaryti, turi ilgai ir gražiai kalbėti. Ne tiek svarbi pokalbio tema. Jei savo kalbą mandagumo žodeliais pasaldini, vadinasi, parodai, koks civilizuotas esi. Lietuvoje – kitaip: jei susipažinai su žmogumi – turi draugą. Nesunku rasti net ne šiaip pažįstamą, o draugą, kurį "nelaimėje pažinsi".

Ką psichologai ar kitojie mokslininkai besakytų apie mus, konservatyviuosius lietuvius (esą mes nemokam

išreikšti emocijų ar išsakyti jausmų), aš nesutinku: mes dėkingumą širdyje nešiojame. Juk žodis iš burnos išlėkė ir nėra.

Bandžiau apžvelgti Amerikos "liežuvinę produkciją": suskaičiuoti pokalbių "šou" laidas per televiziją. Pitrūkiau skaičių... Nežinau, ką turėjo galvoje Muchamed Ali, sakdamas: "Skrisk kaip drugelis, gelk kaip bitė." Atrodo, šią taisyklę pasisavino ne vienas amerikietis: po gražiais, spalvingais žodeliais dažnai slepiasi nuodingi geluonys: savanaudiškos užmačios ar pikti kėsiai.

Dabar, pasitreniravus, ir mano liežuvaitis amerikietiskais tempais sukasi, nors iki tikro teisininko ar verslininko liežuvio lygio dar toli. Tik netyčia prisiminiau žymaus lietuvių rašytojo žodžius: "Pakliuvus tarp kiaulių, tenka kriuksėti kiauliškai, bet nebūtina kiauliškai galvoti."

NETIKSLUMAS

"DIRVOS" 30-ame numeryje išspausdintame rašinyje apie Algirdą Šilbajorį pakliuvo klaidingas teiginys, kad jis "įkūręs Brooklyn Lietuvių atletų klubą". Paties A. Šilbajorio prašymu, reikia patikslinti, kad jis šio klubo neįkūrė, tačiau daug metų dalyvavo jo organizacinėje veikloje.

Šio rašinio autorius paliestuosius nuolankiai atsiprašo.

Jurgis Janušaitis

Istoriniam krašto palikimui saugoti jau nuo 1867 m. Ohio valstijoje veikia Western Reserve Historical Society. Jos žinioje yra Crawford auto ir aviacijos muziejus, Chisholm Halle apdarų fligelis ("wing"), Lawnfield knygynas, Hale ūkis ir kaimas, Shandy Hall salė, Loghurst ir Istorijos muziejus.

"Dirva" gavo šios draugijos rugsėjo-spalio mėnesių biuletinį, kuriame pranešama apie WRHS programas. Rugsėjo mėnesį jos veikla buvo pradėta Darbo dieną (Labour Day) Hale Farm & Village sodyboje, apžvelgiant pramonės augimą aštuonioliktajame šimtmečiuje. Rugs. 2-5 d. ir rugs. 9-12 d. – dvi savaitės yra skiriamos senolių programoms Hale sodyboje: vaisės, genealogijos seminaras, receptų palyginimas. Globoja WRMR 850 AM radijas.

Rugsėjo 13 d. 1 val. p.p. – Boards, Blades and Wheels – riedučiai, jų WRHS rinkiniai, Crawford fligelyje ("wing").

Rugsėjo 13 d. 10 v.r. – 5 v.p.p. – Hale Farm & Village Bartering Days – mainų diena Hale sodyboje. Senovinės naujakurių mainikavimo kartojimas. Galėsite mainyti: medį, obuolius, pinigus, savanorių talką į praeities prisiminimus arba rankdarbius.

Rugsėjo 25-27 d. Crawford fligelyje – The Cleveland Antiques Show – senienų paroda: baldai, paveikslai, brangenybės, kilimai ir dekoratyviniai dirbiniai.

Rugsėjo 28 d. nuo vidurdienio iki 5 v.p.p. – Hale

Family Fun Day – Hale šeimos džiaugsmo diena. XVIII šimtmečio žaidimai, naujakurių pasakojimai, lobių ieškojimas, šeimos teatras, mėgiami pokštai – arbūzų sėklų spjaudymo varžybos ir virvės traukimas. Globoja WDOK radijas.

WRHS adresas: 10825 East Blvd., Cleveland, OH 44106, tel. 216/721-5722.

Ger.J.

"DIRVAI" AUKOJO:

S.V.Pautienis, Victvl., CA.. 100
R.Dreher, Laramie, WY..... 20
C.Polikaitis, Midlothian, IL.. 20
K.Simulis, Oak Lawn, IL..... 15
D.Degesys, Gates Mills OH. 15
A.Liutkus, Clev., OH..... 15
R.Vodopalas, Highland OH... 15
D.Liaubienė, Medina, OH..... 15
J.Bironas, Livonia, MI..... 15
K.Giedraitis, Livonia, MI..... 15
G.Breichmanas, Canada..... 15
D.Šukelis, Burlington, VT.. 15
P.Račiukaitis, Baltimore MD 10
J.Naujokaitis, Clev., OH..... 10
J.Žilys, W.Hartford, CT..... 10
L.Kynas, S. Pasadena, FL..... 5
S.Idzelis, Clev, OH..... 5
O.Žygas, Clev. OH..... 5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

Autorių dėmesiui!

Prityrę bei pačias geriausias rekomendacijas turintys redaktoriai parengs Jūsų pateiktos knygos rankraštį spaudai – suredaguos, surinks kompiuteriu, suras tinkamą spaustuovę.

Jums reikia išversti iš anglų kalbos į lietuvių arba atvirkščiai. Nedvejokite: mes tai padarysime greitai ir kokybiškai. Kreipkitės tel. 718-348-4709

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service
481-5397



New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga



William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119

36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA Lithuanian Credit Union Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Paskolos namų remontui nuo 7%
Del smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI
Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE
Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. – 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. – 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. – 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000